

НАШЕ ЖИТТЯ OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLIV Ч. 4 КВІТЕНЬ — 1987 — APRIL No. 4 VOL. XLIV

ЗМІСТ

Великодній привіт. Й. Тереля. Писанка	1
І. Рожанковська. СУА між минулим і майбутнім	2
Наша обкладинка. У.Л.	5
О. Лятуринська. Поезії	6, 26
Твій Великдень — мій Великдень = наш Великдень. О-КА	6
М. Барагура. К. Гриневичева, письменниця	7
Є. Маланюк. Карпати	9
К. Гриневичева. Душа — нічия	10
Л. Дражевська. Як я вчилась англійської мови	11
Читаємо в "Жіночій Долі" з 1937 р.	12
Новини про переслідуваних з України. Н. Світлична.	13
Вісті з Централі. Гостям раді	14
Німецький літературний вечір присв. В. Стусові. А.Г. Горбач.	15
В. Стус. Поезії	16, 17
Листування	17
Програма XXI Конвенції СУА	18
Калейдоскоп жіночого життя. Х. Годів-Юзич	20
Our Life. A Joyfull greeting	21
The Ukr. Museum a cultural experience	21
Our Cover	22
A heavenly exhibition	23
An Anniversary of Sadness J. Ratyck	24
Sooky's corner.	25
О. Марчук. Тричі хрещений	27
Заслужене відзначення. Н. Бриджман	28
Харчування. Практичні поради. Х. Навроцька	29
Успіхи союзянки. Д.М.	30
Хроніка. Округа Нова Англія	31
Фонд медичної допомоги. Л. Черник	32
Дописи. Коляда в Йонкерсі. 18 і 70 Відд. СУА	33
Український Музей — пожертви	34
Замість квітів на Прес. Фонд. Річні збори	36

Редактор — *Уляна Любович*
 Редактор "Our Life" — *Марта Бачинська*
 Мовна редакція — *Наталія Холодна-Лівицька*

ГОЛОВНА УПРАВА СУА РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ 108 Second Avenue New York, N.Y. 10003 (212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508	УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ 203 Second Avenue New York, N.Y. 10003 (212) 228-0110
--	--

Свячення пасок в селі Тишківці б. Городенки (Покуття — Зах. Україна), кінець XIX ст. Фото — Володимир Шухевич.
Blessing of "pasky" Ukrainian Easter breads in the village of Tyshkivci, Western Ukraine, end of XIX cent., photo by Volodymyr Shuchevych.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1987 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

ЕКЗЕКУТИВА

Іванна Рожанковська	— голова
Марія Томоруг	— 1-ша заступниця голови
Марта Данилюк	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Любомира Артимішин	— протоколярна секретарка
Марія Савчак	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі	— англійська секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Іванна Ратич	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Марія Радович	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Любов Волинець	— музейно-мистецька
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендії
Анна Максимович	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Марія Кондрат	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Ольга Тритяк	— Нью Джерсі
Тетяна Сілецька	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Валентина Чудовська	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Анна Сафіян	— членка
Ольга Літєлло	— заступниця
Леся Гой	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
 49 Linden Gardens
 Notting Hill Gate
 London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
 16a Prospect St.
 Gleroy, W9, Victoria
 Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
 c/o N. 7 887 93 de Paris
 26 rue de Tercy, Paris 18-2
 France

НІМЕЧЧИНА:

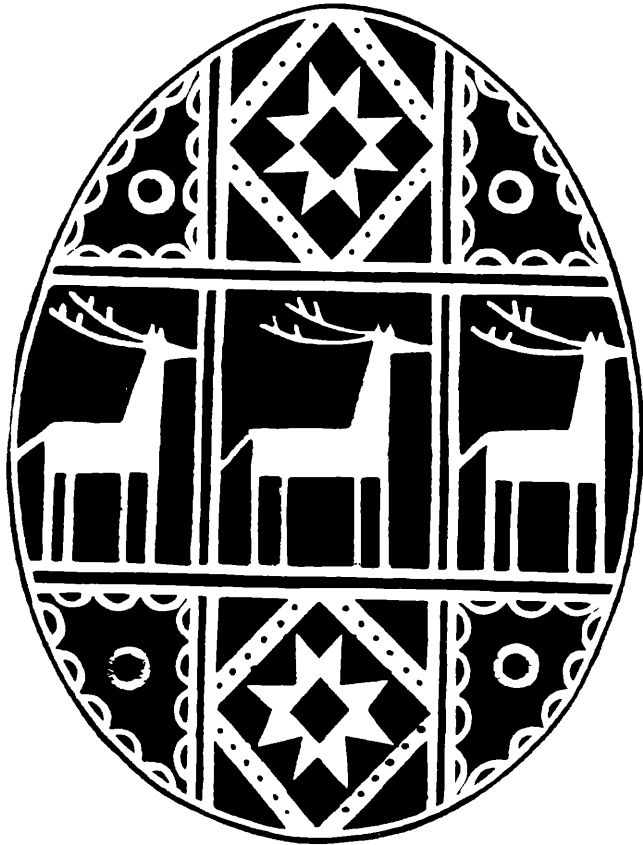
Ukrainischer Frauenverband
 Haus der Begegnung
 8 München 5, Rumfordstr. 21

РАДІСНИМ
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

**ВІТАЄМО ЧЛЕНОК НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ,
ПРОВОДИ УСІХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ,
ОКРУЖНІ УПРАВИ І УПРАВИ ВІДДІЛІВ!**

**НАШІ ВІТАННЯ І НАЙКРАЦІ БАЖАННЯ ДЛЯ УСІХ ЗЕМЛЯКІВ,
В РІДНОМУ КРАЮ І ПОЗА ЙОГО ГРАНИЦЯМИ,
ТИХ, ХТО КАРАЄТЬСЯ В ТЮРМАХ І НА ЗАСЛАННІ,
І ТИХ, ЩО РОЗКИНЕНІ ПО ВСІХ КОНТИНЕНТАХ, АЛЕ ОБ'ЄДНАНІ
ОДНІЄЮ ЛЮБОВ'Ю ДО БАТЬКІВЩИНИ І БАЖАННЯМ ВОЛІ
ХАЙ ВОСКРЕСЛИЙ ХРИСТОС ЗІШЛЕ ВСІМ РАДІСТЬ, ЩАСТЯ І ВОЛЮ!**

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ЙОСИП ТЕРЕЛЯ

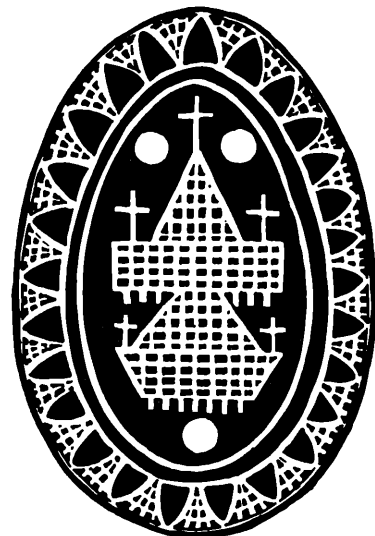
ПИСАНКА

Беру яєчко, писчик, фарбу —
розписую весну на білій льолі.
Я добираю до барви барву,
я завищаю ліпшу долю...
І стала писанка, мов цвітка.
І стала писанка, немов журба...
Я писанку віднесу влітку
на цвинтар, де росте

 стара верба,
і покладу до ніг-коріння,
нехай верба висиджує життя.
І вже оновлене моє сумління
пішло у поле,
 у жита...

1967

Сучасність — січень 1987 р. ч. 1

Вітаємо наших співробітників, членів Редакційної Колегії, дописувачів, читачів, прихильників і критиків з Празником Христового Воскресіння!

Редакція і Адміністрація "Нашого Життя"

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ

*Іванна Рожанковська — голова Союзу Українок Америки
Iwanna Rozankowsky, President of UNWLA*

Від початків піонерської діяльності Наталії Кобринської та перших спроб закладання жіночих товариств при кінці минулого століття до міжвоєнних років, часу справжнього росту жіночих організацій, відбувався процес, що постав і розвивався на ріднім ґрунті. Наталія Кобринська і Мілена Рудницька, найбільш видатні теоретики українського жіночого руху, домагалися не лише права жінок на освіту і заробітну працю, але також на рівноправність у політичній, економічній і культурній житті народу. Союз Українок, найбільша в нашій історії жіноча організація, об'єднував жінок всіх суспільних шарів. Крім многогранної праці у власній організації, його членки були активні у різних ділянках громадського життя. Багато уваги звернено на піднесення господарського і освітнього рівня села, що теж спричинилося до національного усвідомлення. Жіноча преса популяризувала ідеї жіночого руху, з'ясовувала настанову до політичних та суспільних проблем. Союз Українок був активний на міжнародньому терені, де популяризував українську справу. Письменниці, журналістки, фахівці різних ділянок включилися до праці та служили організації своїм знанням і досвідом. Молоді жінки, після вишкільних курсів, працювали по селах як інструкторки, організаторки, літом як учительки дитячих садків. На тлі українського жіночого руху міжвоєнних років витворився тип жінки-громадянки, свідомої своєї вартості, своєї позиції в суспільстві та відповідальності за його долю.

На підставі рішення Українського Жіночого Конгресу, що відбувся у Станиславові у 1934 р., постав в жовтні 1937 р. Всесвітній Союз Українок, що вперше об'єднав українські жіночі організації у вільному світі. Його очолила Мілена Рудницька, почесною головою стала Софія Русова.

Постання Союзу Українок Америки не попередили ніякі ідеологічні ні теоретичні міркування. Правдоподібно, в той час назривала свідомість потреби створення крайової жіночої організації в США, одна-

че дійсним поштовхом до заснування її був виступ українських жінок на міжнародньому форумі.

У 1925 р. відбулася у Вашингтоні Міжнародня Жіноча Рада. Польська влада відмовила пашпорту Марії Бачинській-Донцовій і єдиною делегаткою Української Жіночої Ради була Ганна Чикаленко-Келлер зі Швейцарії. Жіночі організації Нью-Йорку зорганізували Конгресовий Комітет, зібрали фонди та вислали до Вашингтону Юлію Ярему і Олену Лотоцьку, щоб скріпити українську делегацію. На вічу в Нью-Йорку делегатки звітували про свою участь у конгресі, а Г. Чикаленко-Келлер заохочувала жінок заснувати організацію на зразок галицького Союзу Українок. Відгук на цю ініціативу був позитивний. П'ять організацій, які творили Конгресовий Комітет, об'єдналися як центральна майбутньої крайової організації з метою продовжувати міжнародні зв'язки та прийняли назву Союз Українок Америки.

Джерелом інформації про перші роки розвитку СУА є "Ювілейна книжка", видана у 1941 р. з нагоди 15-ліття організації. Молоді жінки, без досвіду у громадській праці ширшого масштабу, зуміли закріпити розпочате діло та послідовно розбудувати організацію, яка за 15 років зросла до 60-ти Відділів.

Звіти і резолюції Конвенцій від першої у 1932 р. до четвертої у 1939 р. дають образ напряму та засягу діяльності СУА. Живий відгук на події в Галичині і Україні проявлявся у різних протестаційних акціях та збірках фондів на допомогу. Відділи жертвували теж на церкви, школи та інші громадські потреби.

Доповіди, відзначення видатних постатей, історичних річниць мали на меті національне усвідомлення членства та піднесення його освітнього рівня. Започатковано виставки народнього мистецтва і курсів вишивання та писання писанок для молоді. Популярні тоді були теж аматорські театральні вистави, в яких членки часто брали участь.

Членство виявляло турботу за виховання дітей, збереження української мови, однак резолюції у тих справах мали декларативний характер і Відділи

обмежувалися до пожертв на українські школи.

Започатковано зв'язки з американськими жіночими організаціями, які з часом відкрили дорогу до участі у міжнародних конгресах.

У другій половині 30-тих років виникла потреба власного пресового органу у США як трибуни українського жіноцтва та зв'язку з членством, а теж фінансової бази для дальшої розбудови організаційної сітки та здійснювання спільних починів.

У цій стадії, коли організація ставила початкові кроки, скристалізувалися принципи самостійності, понадпартійності і релігійної толерантності, якими СУА кермується до сьогодні у своїй діяльності. З ростом числа Відділів у більших українських осередках, вони об'єднувалися для спільних починів чи імпрез і тим самим започаткували триступневу структуру СУА. Тоді теж зарисувалася програма організації, яка йшла по лінії культурній, освітній, народнього мистецтва та харитативній. Листовний зв'язок із Союзом Українок у Львові і жіночими організаціями у Празі, а також приїзд Олени Кисілевської до США у 1929 р., її поїздки по Америці і дискусії з проводом СУА, спричинилися до поживлення праці. Галицька преса, зокрема "Жіноча доля", була джерелом інформації про події в Галичині і в Україні.

Вибух Другої світової війни перервав зв'язок з Галичиною. Перестав існувати Союз Українок, у Празі німецька влада розв'язала українські жіночі організації. Активність СУА у наступній декаді від 1940-го р. до 1950-го р. не припинилася, а брак крайової жіночої преси приспівив появу власного пресового органу. Спершу це були "Вісті СУА", сторінка у часописі "Америка", що появлялася двічі в місяць від 11-го листопада 1939-го р. до кінця грудня 1941-го р., коли їх припинено з причини браку фондів. Дальші заходи в тому напрямі були успішні і 1-го січня 1944-го р. вийшло перше число "Нашого Життя", яке до кінця 1950-го р. появлялося у формі газети, а від січня 1951-го р. як місячний журнал.

Хоча терен війни був за океаном, тіль її падала на Америку. Членство СУА приступило до активної співпраці з Американським Червоним Хрестом, провід СУА закликав до закупу "бондів" державної позички. Наслідком розвитку воєнних дій та світової політичної ситуації скоро розвіялись мрії про відновлення самостійної України і українці в США почали вже у 1944-ім р. різні старання у справі допущення воєнних втікачів до Америки. Після закінчення війни виявилась потреба допомоги у формі харчів та одягу, згодом у переселенчій акції. Провід і членство СУА включилися до всіх заходів громади, а з власної ініціативи висилали листи до американського уряду, амбасадорів різних держав та міжнародних інституцій. Найбільш видатна була співпраця СУА із ЗУАДК-ом від початку до закінчення переселення "скитальців". Організаційні справи мусіли бути відсунені на дальший плян і за десять років постало лише шість нових Відділів СУА.

Після закінчення війни, з часом, почалася стабілізація статусу втікачів в Європі, а вслід за тим організаційні спроби різних національних груп. Українці в Німеччині відбули з'їзд у листопаді 1945 року та покликали до життя Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині (ЦПУЕН), в рамках якого почало діяти Об'єднання Українських Жінок на еміграції під проводом Ірени Павликовської.

У його рядах найшлися жінки всіх земель України, до співпраці включилися теж бувші членки Союзу Українок і Об'єднання нав'язало контакт з жіночими організаціями США і Канади. З часом виринула ідея скликання Світового Конгресу Українського Жіноцтва, що відбувся у Філадельфії в днях 12-го і 13-го листопада 1948 р. при нагоді VIII Конвенції СУА, з участю делегаток з США, Канади і Європи. На Конгресі схвалено створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), яку очолила Олена Кисілевська.

Не зважаючи на натяки, що СФУЖО є продовженням Світового Союзу Українок, на конгрес не була запрошена Мілена Рудницька. Причиною був конфлікт між І. Павликовською і М. Рудницькою, який у різних публікаціях обминали мовчанкою або односторонньо насвітлювали. Коли намагаємося встановити тяглість українського жіночого руху, в яким після Н. Кобринської, М. Рудницька відіграла дуже важливу роль, ця контрверсія повинна бути об'єктивно досліджена в ім'я історичної правди. Це важливе тим більше тому, що сьогодні небагато свідків цих подій залишилося в живих, а документи та інші матеріали знищені або мало доступні.

1950 рік був зворотним пунктом для Об'єднання Українських Жінок у Німеччині. Роки від 1948 до 1950 рр. це час масового переселення "переміщених осіб" на постійне перебування до США, Канади та інших країн. Десятитисячне Об'єднання маліло з кожним днем та вкінці увійшло у стадію тимчасового занепаду.

З напливом переселенців до США поставало багато організацій, що об'єднували новоприбулих. Жінки вибрали іншу дорогу.

У 1950 р. відбулася IX Конвенція СУА, на якій відзначено 50-ліття СУА. Учасницями Конвенції була невелика група новоприбулих, чотири з них увійшли до Головної Управи СУА. Від того часу нові імігрантки почали вступати до СУА, спершу до існуючих Відділів, згодом засновували окремі. У 50-их і 60-их роках постало 69 Відділів.

Як згадано вище, ініціаторки СУА не осмислили мети організації лише зразу приступили до конкретної роботи. Коли з появою іміграції виникнули розбіжності, не було намагання висунути їх на відповіднім форумі, дискутувати і дійти до спільних висновків. Правдоподібно час не був пригожий для теоретичних міркувань та узгідненя між жінками, яких спільним знаменником було національне походження, хоч життєві обставини, переживання, ментальність та громадський досвід були дуже відмінні.

З бігом років ліквідувалися давні Відділи з огляду на похилий вік членок і від початку 60-тих років провід організації поступово перебирали жінки повоєнної іміграції. Зміна проводу не принесла зміни, що вказувала б на потребу глибшого зрозуміння мети СУА та його місця у громаді.

Як згадано раніше, СУА розвивався спонтанно, від самих початків організація керувалася почуваннями, інстинктовним відчуттям потреб громади та далекої батьківщини. За найважливішу ціль своєї діяльності членство уважало допомогу потребуючим за океаном і жертвенність на цілі української спільноти. Відділи, що постали у повоєнних часах пішли цією самою дорогою. У звітах знаходимо перелік різних імпрез, програм, конструктивних починів, а вкінці зіставлення пожертв на різні цілі. Складається вражіння, що ці суми це найважливіші критерії вартости праці членства.

Протягом 62-ох років існування СУА, Відділи зібрали і видали мільйони доларів, з чого на обов'язкові вплати та спільні почини припадає не більше як 10 відсотків. Від початку 30-их років провід вказував на необхідність створення фінансової бази організації, якої немає до сьогодні. Без відповідних засобів важко було розгорнути широку організаційну діяльність, а на кожний більший почин, як придбання збірки народнього мистецтва, видавання журналу, участь у міжнародних жіночих конгресах, видання вибраних творів Лесі Українки в англійській мові, купівлю будинку у Філадельфії, влаштування Музею, тощо, Управа мусіла кожночасно проголошувати збірки. Слід підкреслити, що на всі ці проекти зложило пожертви виключно членство СУА, а "громада серед якої ми живемо і мусимо її піддержувати" не почувалася до обов'язку взаємности. Минулі десятиліття вказують, що крім важливої праці в терені, яку виконують Відділи, необхідна є підтримка всього членства для здійснення великих завдань, які не під силу одному Відділові чи одній Окрузі.

Управа, свідомо відповідальности за дальший розвиток СУА, заініціювала на початку 70-их років акцію "фінансової перебудови", якої вислідом була резолюція XVIII Конвенції у 1978 р., що зобов'язувала Відділи жертвувати тільки на цілі і програми своєї організації. Ця резолюція була необхідна у зв'язку із заходами Екзекутиви для одержання привілею згідно із секцією 501 (с) /3/ податкового закону, яка дозволяє відчислити від доходу пожертви на цілі СУА. Завдяки цьому привілеєві була змога поширити стипендійну акцію, на яку багато жертводавців вплачують поважні суми. Податковий закон зобов'язує Головну Управу до нагляду над господаркою Відділів, щоби зібрані фонди були призначені на цілі

вказані чартером і статутом СУА. Численні статті, обіжники, доповіді, в яких були виявлені ці справи, не дійшли до свідомости частини Відділів, які все ще складають датки на цілі різних організацій та установ. Така господарка є не лише порушенням закону і статуту СУА, на дальшу мету вона обмежує діяльність організації та підважує її фінансову стабільність. Доказом цього є брак фондів на видавання журналу, удержання канцелярії, продовжування зв'язків з американськими та міжнародними жіночими організаціями, упорядкування архіву. Здається, що членство не усвідомлює якою невдячною і знеохочуючою є праця проводу, коли вся його увага мусить зосереджуватися на фінансових турботах і не залишається часу ні сили на планування дальшого росту організації.

Здається, що причиною наших недоліків є брак з'ясування ідеології самостійної жіночої організації. Ідеологія це систематичне оформлення концепцій, що характеризує самовизначення народу, політичних угруповань, суспільних шарів, різних груп та організацій. Ідеологія є дороговказом дії організації, вона стає підставою намічення пріоритетів, ближчих і дальших цілей та програми, що ведуть до здійснення мети. Коли організація не осмислить своєї ідеології, вона часто сходить на манівці, її дія стає випадкова, залежна від того, як її члени чи окремі клітини розуміють ціль свого існування.

Ідеологія, що з'ясувала б потребу існування жіночої організації, її відмінність від других та її рівнорядну роль у громаді, дала б членству почуття вартости власної праці та спонукала б до цілеспрямованої діяльності.

Український жіночий рух постав і розвивався протягом півстоліття на ріднім ґрунті. Після закінчення Другої світової війни, всі українські землі стали частиною УРСР, залізна заслона відгородила наш народ від західнього світу. Жінкам, яким пощастило жити у вільних державах, припав обов'язок і привілей продовжувати ідеї і традиції українського жіночого руху. Олену Лотоцьку, співзасновницю і довголітню голову СУА, можна уважати за першого носія цієї місії. Насувається питання чи ми сьогодні виконуємо наші важливі завдання, чи з чистим сумлінням можемо уважати себе за послідовниць видатних постатей минулого. Це питання стоїть перед нами, найстаршою і найбільшою самостійною жіночою організацією у вільнім світі. Ця престижева позиція в суспільстві, це ще один момент, що зобов'язує нас оформити ідеологію нашої організації, як носіїв українського жіночого руху поза межами батьківщини.

НАША ОБКЛАДИНКА

На Великдень біля церкви в Тишківцях, б. Городенки (Покуття — Західня Україна), кінець XIX ст. Фото — Володимир Шухевич.

Easter Sunday near the church in the village of Tyshkivci. Photo — V. Shuchevych

Свячення пасок в селі Тишківці біля Городенки (Покуття-Західня Україна), на нашій обкладинці, як теж інші світлини з великодніх звичаїв у цьому числі — виконані Володимиром Шухевичем, етнографом та діячем у різних ділянках громадського життя. Він — один з перших аматорів-фотографів кінця XIX і початку XX століття.

Техніка принесла багато нового в ділянці фотографії. Вже самі апарати бувають тепер легкі, зручні, часто автоматично наставлені на світло, віддає кольор тощо. Але тоді, коли починав фотографувати Володимир Шухевич, апарат був важкий, великий, а замість фотографічних лент-фільмів були нелегкі скляні плити. Мандрувати з ними не було легко, але Володимир Шухевич, завзятий дослідник-етнограф, зносив усі ці труди на те, щоб залишити, утривалити пам'ятки з життя, побуту, культури нашого народу. Хоча праця над висвітлюванням кліш не була легкою, але зате яке велике задоволення давала тому, хто цим займався!

Свячення пасок в Тишківцях біля Городенки (Покуття — Західня Україна) кінець XIX ст. Фото — Володимир Шухевич.

Blessing of "pasky" in village of Tyshkivci, near Horodenka, Pokuttja, Western Ukraine. Photo — V. Shuchevych. End of XIX cent.

Тишківці на Покутті, можна сказати, родинне село Шухевичів. Там проживав і довгі роки був парохом о. Осип Шухевич, батько Володимира, сучасник "Руської Трійці", перекладач латинських кляксиків на народню українську мову. Не дивно, що якраз з побуту цього села Володимир Шухевич робив знімки, з яких можемо показати декілька читачам. Але Володимир Шухевич фотографував не тільки рідне село — Тишківці. Був він завзятим дослідником Гуцульщини. Як вислід

його довголітніх розшуків, Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові видало в 1899-1908 рр. його 5-ти томову працю "Гуцульщина". Появилася вона теж польською мовою у 4-ох томах у виданні Музею ім. Дідушицьких в 1902-1908 рр. Обидва видання ілюстровані в більшості знімками роботи автора. І тут треба уявити собі не без здивування й подиву, як Володимир Шухевич мандрував крутими пляями, горами, долинами Гуцульщини із величезним фотографічним апаратом та ще й зі скляними плитами, які треба було особливо берегти, щоб не побились.

Напевно сили і витривалості додавало йому замишування до етнографічних дослідів. Але це не було єдиним його зацікавленням, єдиною працею. Він же був педагогом, редактором, видавцем, організатором музичного життя, особливо зацікавленим у зв'язках із Східньою Україною тощо. Але про це треба б писати окремо. Можна тільки дивуватися й подивляти, як він це все міг подолати!

У.Л.

НА ВЕЛИКДЕНЬ

І згадується раз-у-раз мені,
як дівчиною ще була малою,
вже з Благовіщення війне весною,
і благовісточком проходять дні.

Такі протеплені і сині, сині!
Якось так радісно стає тобі.
От котики пухнасті на вербі,
сережки бурштинові на ліщині.

І йдуть, і йдуть разочком ясні дні,
мов хтось бурштинки ниже до намиста.
Вже й Великодня ніч. Душі очиста —
от по горбах уже горять вогні.

Горять і високо, і таємничо.
І кинути полінце у жерло,
щоб вище й вище полум'я було.
Й тебе якийсь кривняк-древлянин кличе.

Великодній передзвін — писанки і поезії Оксани Лятуринської. Вид. Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб. Торонто 1987 р.

ТВІЙ ВЕЛИКДЕНЬ — МІЙ ВЕЛИКДЕНЬ = НАШ ВЕЛИКДЕНЬ?

Кажіть, що хочете, але не люблю коли, як оце тепер, Великдень припадає одночасно за обидвома календарями.

Колись всі тужили за тим і тому видається просто парадоксом, що тепер може бути хтось у нашій спільноті, що не є зовсім тим вдоволеній. Таж від довгих років поділ в нашій спільноті на вільних землях на т.зв. "старий" і "новий" календарі був джерелом десятка різних непорозумінь, сварок, а то й розпаду родин, які не могли ніяк порозумітися в тій складній ситуації, де в різних містах парафії, по різному святкують.

Наша маленька парафія визнала "новий" календар ще заки поповнили її ми — новоприбулі у п'ятдесятих роках і нам не залишалося нічого іншого, як бути одними із перших "відступників", що святкували, як тоді говорилося, "по польському".

Але з кожним роком таких "відступників" як ми було більше і вже принаймні вголос ніхто нас не критикував. Діти змалечку якось привикли, що спершу святкуємо наші свята, а відтак ще раз з близькими в Нью-Йорку, та здається тільки нам, старшим, все те видавалося дивним і відбирало багато чару та святочного настрою. Бо скажіть, як тут було думати про тих близьких з родини "там" на рідній землі, коли Святвечір у нас припадав на 24-го грудня, а Великдень часом навіть декілька тижнів раніше як в Україні, і тільки дуже рідко в цей самий час?

З ходом часу, однак, і ті невидні нитки, що в'язали нас із рідними в Україні, прорвалися, коли старші члени відходили в кращий світ і не було вже кому навіть згадувати, "як це було колись".

А діти підросли та звили свої гнізда і щасливим збігом обставини найшли собі подругів життя із та-

ких родин, що до сьогодні твердо стоять за "старим" календарем.

І як воно не дивно, але цей календарний поділ, що в інших родин був не один раз кісткою незгоди, у нас був прийнятий із вдовolenням, бо ніхто нікому не стояв на дорозі. Діти могли перебувати свята спершу в одних, а потім у других батьків, а внуки діставали на Різдво подвійні подарунки.

Заковика приходила лише, коли Великдень припадав на цей самий час. Скільки разів таке притрапилося в останніх двадцяти роках — не пригадую, але, здається, що дуже рідко.

Але і коли цього року ми усі ствердили, що святкуємо рівночасно — я ніяк не могла радіти цією одністю.

Бо як тут практично поділити одну Великодню неділю так, щоб всі були вдоволені, як і коли снідати дітям двічі і де відбувати Великодню Утреню, коли віддалі, де живуть батьки, такі великі?

У висліді треба було неабиякої стратегії, щоб все відповідно вмістити, розділити і щоб всі були сяк-так вдоволені. При тому однак не обійдеться без поспіху, без споглядання на годинник і сидження деяких із членів родини на крайчику крісла, немов птахи на вилеті.

А цей постійний поспіх, що переслідує нас у цій країні, є справжнім майстром у тому, щоб відбирати гарний та святочний настрій.

.....
Кажіть, що хочете, але не люблю, коли Великдень припадає одночасно...

О-КА

КАТРЯ ГРИНЕВИЧЕВА, ПИСЬМЕННИЦЯ, ЯКА ЖДЕ СВОГО КОЛЮМБА — КРИТИКА-ВІДКРИВЦЯ

*"Раз добром налите серце,
ввік не прохолоне"...*

Т. Шевченко

Це глибокодумне сказання Тараса Шевченка вміщає в собі незаперечну істину, яка не раз виправдала себе в реальному житті і знайшла потвердження в конкретних випадках. Живим прикладом здійснення цієї істини є Катря Гриневичева, про яку літературознавець і критик Володимир Дорошенко висловився: "Катря Гриневичева належить до найвизначніших постатей української літератури, займаючи в ній місце поруч таких наших знаменитих жінок-письменниць як Марко Вовчок, Леся Українка і Ольга Кобилянська".

Коли б ця істина не здійснилася — "ми не мали б — за словами В. Дорошенка — жінки, яка хотіла бути європейкою українського роду й досягнула того. Гриневичеву можна назвати без перебільшення найбільш освіченою жінкою в Галичині. Була вона справді репрезентативною постаттю в західньо-українському світі й сміло могла заступати наше жіноцтво перед культурним світом. До пари її духовим прикметам була її фізична поява — вона виглядала як княгиня, вся її поведінка була небуденна, а перейнята якоюсь урочистістю. Вона не ходила, а ступала, не говорила, а прорікала. Навіть у буденній розмові не була буденною, а наче святковою. Це випливало з стилю її життя, з її вдачі, з глибокої всебічної освіти, з письменницького таланту й мистецького обдарування". Стільки В. Дорошенко.

Щоб зілюструвати процес діяння цитованого Шевченкового вислову, треба познайомитися з специфічними, унікальними обставинами пробудження й визрівання та завершення росту національної свідомости письменниці, конкретно — пізнати найважливіші моменти її біографії.

Катря Гриневичева народилася 19-го листопада 1875 р. в Винниках к. Львова в сім'ї державного службовця Василя Банаха й Марії з Кубаїв. Тут провела свій дитячий вік і тут в її тямку вбився один епізод, який запав глибоко в її душу і, хоч на довгий час був приспаний, то під впливом сприятливих обставин проснувся, усвідомився і в хвилюючому психологічному процесі сконкретизувався. Про цей потрясаючий процес Катря згадує в своєму спогаді "Нестерті сліди".

*Katrya Hrynevychycheva
Катря Гриневичева*

В родині Банахів зберігався майже 200-літній стародрук, святість роду — крем'янецько-печерська книга п.з. "Народовіщання", а в ній розділ п.з. "Поуки". В тому розділі був для майбутньої письменниці замкнений "дороговказ правоти й чести та наче сковане в бурштині жевріло дуже старе слово". І ця "безмовна, мертва, здавалося б річ, мала стати чудодійним радієм, який зберіг запроторену на чужині сім'ю Банахів від чужого залу".

Сталося так, родина переселилася до Кракова й тут серед шовіністично наставленого польського оточення мала Катря стала жертвою денационалізаційного процесу. Діяли в тому напрямі ціле оточення, школа, товаришки, історичні традиції й пам'ятки старовинної польської столиці, королівський замок Вавель із його скарбами, творами мистецтва, переказами. І Катря знала про Вислу, але не знала про Дніпро, знала про польський Вавель, але не знала про його український відповідник — Львів. І ось у її підсвідомості відзивається книга "Народовіщання", яку батько читав донці в неділі й у свята. І це був перший крок пробудження в неї загубленої національної української свідомости, перший відзвук "раз добром налитого серця"...

Незабаром наступив другий крок у відгуку її приспаного національного сумління. Це знайомство з "Академічною Громадою", в якій гуртувалися українські студенти Ягайлонського університету. Студенти допомагали збиранням фондів на перебудову й

прикрасу церкви св. Норберта, яку розмальовували славетні польські мистці-малювачі як Ян Матейко, Семірадзкі. Студенти зорганізували хор, на краківських плянтах, вулицях і в коридорах університету лунала жива українська мова.

Катря знайомиться з чільною постаттю "Молодої Польщі" Артуром Гурським і підпадає під вплив молодих польських поступовців, які цікавляться культурою інших слов'янських народів, в тому й українського. На одних сходах Гурський показав Катрі задруковану дивними черенками газету. На його запит, чи пізнає, яка це газета, вона відповіла: "Гебрейська". А. Гурський жажнувся: "Та що ви, це ж ваше "Діло". Засоромлена Катря почала ходити на курси української мови, які провадив для вчителько-польок, які хотіли вчити в Східній Галичині волиняк д-р Йосиф Третяк, згодом ополячений професор університету, автор двотомника про другорядного польського поета "української школи" Юзефа Богдана Залеского, якого він ставив впоряд з Т. Шевченком...

Згодом А. Гурського арештували, але Катря знайшла пристановище в філії "Просвіти", яку в Кракові організувала "Академічна Громада". Між студентами активним був тоді 23-літній Василь Стефаник. Він запропонував Катрі виголосити на інавгураційному відкритті "Просвіти" поему І. Франка "Каменярі". Катря вагалася, бо мала клопіт із наголосами. В. Стефаник позначив її наголоси. Концерт був вдалий, але виступ Катрі не був задовільний і В. Стефаник сказав їй відкрито: "Нема защо хвалити"...

Але В. Стефаник "відкрив" Катрю, він часто відвідував її, приносив українські книжки, заохочував читати. Зокрема припали їй до вподоби писання І. Франка.

Незабаром прийшов третій крок на шляху національного усвідомлення Катрі. Вона стала дружиною львівського вчителя Осипа Гриневича і переселилася до Львова. Хоч чоловік не дорівнював їй інтелектуальними й мистецькими обдаруваннями, то мав добродійний вплив на зусилля дружини поширити свої горизонти. Він познайомив її з українським Львовом, з його минулим, з історичними традиціями і пам'ятками, з культурним життям. Завдяки чоловікові вона усвідомила собі, що Львів, це український Вавель. Вона сама признала, що її "подружжя було з романтизму і стало стежкою, що вела її на рідну землю, зачаровану в народних піснях, які співала їй мама, й подих якої знаходила в творах В. Стефаника й І. Франка". І хоч Катря розмовляє польською мовою, то наполегливо вивчає українську, хоч з наголосами має мороку. Послугується словником М. Євгена Желехівського, студіює повну "Історію України-Руси" Михайла Грушевського, "Історію руської літератури" Омеляна Огоновського, твори Т. Шевченка і І. Франка.

Мрією її було познайомитися з І. Франком. Ще в Кракові заявила В. Стефаникові, що коли зустрінеть-

ся з І. Франком, "поцілує йому руку" за оповідання "Маніпулянтка". Врешті це задушевне бажання здійснилося, вона "здобула склянну гору" — відвідала І. Франка в редакції "Літературно-Наукового Вісника". Поет прийняв її тепло, розпитував про Краків, про Львів, сказав, що "це властиво великий український Вавель". Втішився, що вона рецитувала його "Каменярі" в Кракові, заохочував писати, гратулював за премію "Просвіти", за написану нею книжечку "Батько Петро і його діти". І Франко, прийняв до друку її вірш, а в дальших зустрічах відкривав їй тайники письменницької творчості. Опанувавши досконало українську мову, вона стала писати збірку п.з. "Легенди і оповідання", які згодом появилися поновно в поширеному виді п.з. "По дорозі в Сихем" з ілюстраціями Олени Кульчицької.

В 1909 році стала редакторкою журналу для дітей "Дзвінок" і на цьому пості пробула 3 роки, здобувши собі серця малих читачів. Стояла на становищі, що писати для дітей треба "від серця, бо без любови немає творчості для дітей", при чому вважала, що "це священна служба, до якої треба вдягати ризи".

Праця в "Дзвінку" була наче прологом, увертюрою, якою починалася й виводилася генеза пізніших історичних шедеврів К. Гриневичевої. На сторінках "Дзвінка" вона помістила своє історичне оповідання "Княжичі", яке дало поштовх до історичних романів — "Шестикрилець" з часів князя Романа Мстиславича і "Шоломи в сонці", в яких зображені часи після смерті князя під Завихвостом в 1205 р.

Перед вибухом Першої світової війни К. Гриневичева відвідала Східню Україну, де познайомилася з Оленою Пчілкою, Валерією О'Коннор-Вілінською, Людмилою Старицькою-Черняхівською, Марією Заньковецькою. У переддень спалаху війни вертається до Львова. Якийсь час учительює в Чернівцях, де знайомиться з Ольгою Кобилянською. В 1916 р. учительює в таборі виселенців у Гмінді, Австрія, а в 1917 у таборі виселених волиняків у Грендіну в Альпах. Перебуванню в цих таборах завдячуємо постановня збірки оповідань "Непоборні", присвяченої героїзмові українського жіноцтва під час війни. Богдан Лепкий висловив переконання, що за цю збірку належалася б авторці нагорода Нобля.

Під час наших Визвольних Змагань К. Гриневич живе у Львові і працює в редакції "Українського Слова" з д-р Лонгином Цегельським та Степаном Чарнецьким. У статтях доказує вона українськість Львова. Переживає вона низку тяжких хвилин так у національній площині, як і в особисто-родинній — програну війну з поляками й російськими більшовиками, арешт поляками синів, які були в УГА.

Щоб підбадьорити земляків на душі видає збірку написаних ще в таборах виселенців оповідань п.з. "Непоборні" з тією думкою, що громадянству "не треба плачу над Вавилонськими водами, а українців сильних, непоборних".

В 1922 р. стає головою Союзу Українок, продовжує знайомство з передовими постатями українського суспільства — діячами в ділянках культурній, мистецькій, літературній, виховній. Нав'язує коротке знайомство з поетом Миколою Вороним, який заклав у Львові драматичну школу.

В тому часі дає українській літературі два шедеври — "Шестикрилець" і "Шоломи в сонці", над якими працює довгі роки, досліджуючи добу Романа Галицького. Обі ці повісті мають характер поезії в прозі. Цими творами К. Гриневичева, вихованка Кракова, "душа нічия", остаточно причалила до рідних берегів і в цьому висказ Т. Шевченка "раз добром налите серце, ввік не прохолоне" знайшов своє повне potwierдження.

Роман "Шоломи в сонці" появився у Львові в 1924 р. і у час т.зв. "українізації" в 1929 р. вийшов в під-советській Україні. Автор вступу до роману академік М. Горбань, який високо оцінив твір, зокрема відтворення історичної доби й "чудову, добре стилізовану мову", ствердив, що з "Шоломами" те саме, що з творами Стефаніка — відібрати їх мово-стиль, значить знецінити й обезвартити їх".

В 1935 р. появився друком роман "Шестикрилець" за редакцією Богдана Кравцева з обкладинкою мистця Василя Масютина. Роман цей мав свою долю. Висланий авторкою на літературний конкурс, через інтриги одного з видатних наших критиків і літературознавців, не отримав нагороди, яку призначено Ірині Вільде за "Метелики на шпильках".

З того часу починається схил у творчості письменниці, яка вже й після смерті чоловіка в 1929 році присвячується більше родинним справам.

З приходом большевиків К. Гриневичева поселюється в таборі скитальців у Карльсфельді, де зустрічається перший раз особисто з своїм звеличником д-ром Остапом Грицаєм, який жив у Відні і вони обоє були знайомі тільки кореспонденційним шляхом.

На вигнанні в таборі "Орлик" постигла письменницю, яка хворіла цукрицею смерть, спричинена зламанням ноги. Похорони відбулися при великому здвизі народу. Від жіноцтва попрощала покійну Михайлина Чайковська.

Діяльність К. Гриневичевої проходила річищами — головним і бічними, які або плили паралельно, або схрещувалися або вливалися в одне основне річище, яким була письменницька творчість. Інші річища, це журналістично-редакторська праця, вчителювання, суспільно-громадська діяльність, зокрема в жіночому русі, в якому вважають її однією з перших емансипанток в повному розумінні слова. Була людиною вольовою, твердої, негнутої вдачі.

Вона піднялася понад нашу громадську й читацьку пересіч, і навіть критики не спромоглися поза загальниками належно її оцінити. Лука Луців є тієї думки, що її твори належать до бібліофільських самоцвітів. Через свій мово-стиль і форму поезії в

ЄВГЕН МАЛАНЮК

КАРПАТИ

Катрі Гриневичевій

Тут спізнені черешні. Дика рожа
Ще квітне, хоч на долах — вже жнива.
О, земле рідна, знову ти нова
І я оттут як гість із Запорожжя.

Смереки, ялівець, густа трава.
Та Прут шумить — його не затривожать
Ні хащі, ні камінні бездорожжя,
Ні людські тіні, ні земні слова.

Від полонини віє прохолода.
Чим вище, тим трудніш безкрилий крок
Людини. Та зате ж яка свобода
В цих хвилях гір, в срібних нитках річок.

Ще трохи — й майже степовий, неспинний
Ось в груди вдарить вітер з України.

20-30 VIII. 1937.

Євген Маланюк — Поезії.

НТШ в Америці, Нью-Йорк 1957.

прозі не змогли вони здобути собі масового читача. В. Дорошенко вважає, що її мова "тяжка як золотоканий брокат і втомлює пересічного читача її історичних творів".

Євген Маланюк стверджує, що "її творчість жде ще свого літературного критика-відкривця — Колумба".

Використана Література:

Ярослав Гриневич "Катря Гриневичева", Торонто 1968
"Ми і наші діти" — збірник, Торонто—Нью Йорк 1965
"Громадянка" ч. 1, 1948, "Катря Гриневичева"
"Громадянка" ч. 2/3, 1948. Д-р Остап Грицай: "Риски до портрету"
Лука Луців: "Література і життя", без дати видання,
Джерзі Сіті—Нью Йорк,
"Катря Гриневичева", "Шестикрилець", рецензія 1935.

Доповідь відчитана під час вечора, який влаштував 64-ий Відділ СУА в Нью-Йорку 7 березня 1987 р.

Катря Гриневичева

Душа-ніччя

(Заспів до повісти)*

Був це час моєї ранньої провеси, коли із сторінок шкільної книжки повіяло на мене екзотикою чужої легенди, і я, заблуканець здалека, збиралася прийняти її довірливо за свою власну, як птах без роду, що криє голову під стрічне насторошене крило. Мрійливий, веселий дівчак, я прогайнувала тепер розтратно кожний святковий день, — як приворожена, шукала оцей легенди в підземеллях Вавелів та Скалок.

Або ж передімною, що ходила тільки танком, як мавка, не було цілої вічності соняшних розигрів серед зелені, краси темнозолотих, з рубіновими іскрами, світільників на галуззі каштанів? Молодих струмків між синьозорих незабудок? Русих моїх кіс, що не зітруться ніколи — вони ж чарують прохожих?

Я не знала ще тоді нічого про неповторність днів і годин, дарованих омані.

Як же палко, мало не хижо, в невідпертому, підсвідомому тяготінні до чарів Давнини, я розглядала в мрячних навах спатиновані вітражі, чорні, кривавочервоні й золоті ікони, полинялий шовк риз і срібло святих ракв!.. З якою ж жагою хотіла я там чогось, конечно, й не осягала! Кожний раз поверталась я голіруч з очих моїх дивоглядних прощ, — не знала такої простої речі, що мої рідні духові джерела били в далеких лісах.

Одне було певне: нерозуміння себе самої наводило на мене моменти остраху, що все це — таїна, недобророзличлива, не сприятлива життю, може моєму зокрема?

В дійсності ж, серце малої мандрівниці, що покwapно передавала замковим краківським Харо-

нам оболь, призначений на ласощі, те серце, із сумовито зведеними брівми, опанцирювала тверда окремішність, неперекупне почуття виключности, до якого не було воріт.

Таким робом, з очих моїх упертих ходів за спонуками, від яких вище будня палали б думки, лишався тільки чисто зовнішній бік вражінь. Це було зовсім мало, то ж із марним хісном просліджувала я на вшпиньках чорно-дубові сталлі краківських костелів і розглядала там перед шкільним дзвінком давньовічні різьби, порепані малюнки й витерті тексти.

А все ж, — не завжди було тільки так, і не завжди майже без хісна: іноді йшло звідтам на мою душу, нічию, щось, як теплий вітер, як пахливий віддих, хилялося надо мною й відпливало, в сумовиння одіте... Після довгих перерв це "щось" теплилося знову згодом біля могого плеча, ніби в солодкому порозумінні, натякові без слів...

Це були блискавки над мрячним краєвидом, — це було читко у голос назване чиесь ім'я. Так, мене розбухували на один великий мент таємничі "начала" на придолах риз, з-під рук Ягайлової Ядвиги.

І ще хвилювали мене виведені киноваром і сепією заголовки старовинних евангелій, рукописаних не ґотиком, не знаками латинян і не арабськими гієрогліфами з бровастим ударом краски на обриві графічного візерунку.

О, це непокоїли мене, що дали зовсім ясно, урочисті руни евангелій, присилених крицевими ланцями до дубових аналоїв. Вони, оці письмена, були, як копія полків в ератичному безрусі, і як владичі

патериці, простерті з амвонних каменів понад голови народу, — вони були, як пристольні крісла й як ступениці для облоги міст.

Кругловини ж очих буквосинонімів нагадували срібні диски девятисилу й шити дівочих грудей. Мистецький орнамент заплітався навісами з барвінку, дрібно й молодо кучерявився рутою й чорнобривцем. Все це лунало своєрідними музичними ідеями — незнишима пісня понад медові поля.

Так, тричі чудні були вони, оці глаголи: войовничі, надихані суворими святошами і роздзвонені поезією високих джерел...

Чи хоча б у сні подумала я тоді, що з них навідувалася до мене рідна мати, перелета? Що оце прибігала із свого кладовища, й нахилялася з молоком надімною, грудною дитиною, душа могого народу?

Так, я переживала саме трагічну долю парости, відірваної вітром від живого коріння й понесеної на води-глибини, із залитим повиню зеленим сердечком листя, де притаїлася душака гилини, крихкий атом тривання. Озброїв мене цією іскрою-снагою, серед мільйонів надій ще одну свою випадкову надію, Геній рідної землі.

І ось, між ударами бурунів, щоніч, студені зорі, щодень, то пожар сонця, гилька оця, я сама, лакома плязма національної енергії, боролася якраз у дорозі до ґрунту, до затишку, до мякого прихилу в діброві...

Хіба це не своєрідна, чудова жага плязми, коли її хвиля мусить віднести вкінці на рідний беріг?

Заховуємо мову і правопис оригіналу.

Ілюстровані вісті. Краків, ч. 4 1941 р.

ЯК Я ВЧИЛАСЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

В газеті "Українські Вісті", що виходила в Новому Ульмі, 1948 р. був надрукований мій спогад про знайомство в 1930-их роках з Дороті Меленевською та її синами, які приїхали з Англії до Харкова. Тоді я не назвала їхнього прізвища з обережності.

Проминуло майже 40 років і тепер можна сказати, що Дороті була дружиною Маріяна Меленевського. Енциклопедія Українознавства пише про нього так: "Меленевський (псевд. Басок, Гилька й ін.) Маріян, народжений 1878 р., політичний діяч із спольщеної шляхетської родини в Таращанському повіті (Київщина), член РУП, пізніше один з засновників "Спілки" рос. соц. дем. партії, 1914-1917 член президії Союзу Визволення України".

Мене часто питають, де я навчилася говорити по-англійському. Як я відповідаю "ще дома", то завжди стають переді мною круглі голубі очі моєї вчительки Дороті.

Я пам'ятаю першу зустріч з Дороті. То було в Харкові, голодної і холодної осени 1930 р.. Мені переказав один знайомий, що недавно до Харкова прибула англійка і шукає вчительки української мови в обмін на лекції англійської мови.

Маленька, з наївними голубими очима, сиділа Дороті за столом не дуже чистої кімнати готелю на Катеринославській вулиці. Два хлопчики 13-15 років читали за тим же столом.

"Добрідень" — сказала вона. То було одно з кількох слів, що вміла по-українському. Я з трудом ліпила англійські речення, бо перед тим з рік брала лекції англійської мови.

— Я така втомлена сьогодні, що мені трудно почати лекцію, — сказала Дороті по-англійському. — Але прошу вас, напишіть для мене ... — і тут вона сказала слово "Application" — еплікейшен, якого не було в моєму лексиконі, набраному з підручника Берліца. Ми відшукали в словнику, що то значить "заява". Також за допомогою словника ми знайшли слова "тюрма" і "побачення", а далі я написала по-українському заяву з проханням дозволити Дороті побачення з заарештованим чоловіком.

— Уже два місяці він заарештований, а я не знаю за що!

Всі троє були такі смутні, такі безпомічно-голубоокі, що хвиля гострого жалю піднялась у моїй душі, уже досить загартованій арештами друзів та близьких.

Другого дня я прийшла давати лекцію української мови. Дороті уже знала літери і з трудом читала. Вона сказала, що їй здається — кращою метою буде читання художніх творів, а потім вона учить граматику і слова.

І тепер стоїть у моїй голові перше речення з оповідання Коцюбинського "Сміх", далі якого ми з Дороті ніколи не пішли.

"Бліда, невиспана пані Наталя..."

Слово "невиспана" Дороті завжди читала з наголосом на передостанньому складі, скільки я її не поправляла. Ми детально розібрали всі слова і кілька разів прочитали це речення і Дороті сказала, що вона дуже втомлена. Вона викладала англійську літературу на курсах чужоземних мов, крім того, давала лекції аспірантам і дійсно була бліда і виснажена.

— Ви знате, — сказала вона. — Ми приїхали сюди, щоб допомогти будувати соціалізм, але то так трудно тут... Я думаю, що то дурне непорозуміння, що мій чоловік заарештований. Він надзвичайно чесна і порядна людина, його скоро випустять.

І далі нічого не вийшло з лекції української мови, бо Дороті завжди була перевтомлена.

Але я говорити англійською мовою навчилася дуже скоро. Дороті і хлопчики тяглися до мене як плуц до дуба, розповідали про всі свої нещастя, а я їм писала безконечні заяви до влади.

Через кілька днів я вже знала всю історію голубоокої родини. То є історія молодого українця-соціаліста, активного учасника запільного революційного руху на початку нашого століття. Далі він був змушений іти на еміграцію, об'їздив усю Європу, а в Англії закохався в шістнадцятирічну Дороті. "Жахливий руський" — сказала мати, але Дороті вийшла заміж без дозволу батьків. Подружжя жило в Лондоні, а хлопці народились у Відні, де під час імперіалістичної війни батько пробував зробити новий крок для визволення України. В 1918 р. вся сім'я опинилася в Києві та хвиля поразки знову викинула їх у Лондон. В 1930 р. вони надумали знову їхати на Україну "будувати соціалізм".

— І ви тепер теж член партії? — спитала я.

— Ні, дивна річ, тут не признали, що я комуністка. У нас не треба було бути членом партії, я просто сказала, що я комуністка і все. Тут усе якось по-інакшому.

Так, усе було інакше. Настала холодна зима. Дороті продовжувала носити передачі чоловікові, побачення їм не давали.

Я допомогла їй знайти приватну кімнату в тому будинку, де сама жила, і ми почали бачитися ще частіше.

Мати й сини почали більше розуміти українську та російську мови, щільніше стикатися з життям.

— Тут люди більше говорять по-російському — сказала якось Дороті. — Дивно, це ж столиця України.

Старий знайомий ще з часів Відня, українець-комуніст порадив віддати хлопця до фабзавучу, щоб він швидше знайомився з робітничим оточенням і набував пролетарської ідеології. Молодшого віддати до семирічки.

Минали місяці, а батько все був у тюрмі. Прийшла весна з знаменитим харківським чорноземним болотом, а черевики усім розсипалися, на нові заробітків не вистарчало.

— Я не розумію, чому тут так зле з черевиками! — казала Дороті. — Я ніколи не думала в Лондоні про взуття. Ах, якби я знала, я б привезла з собою по кілька пар! Нам розповідали, що тут усього-всього багато, тільки попереджали, що тут погані меблі. Через це ми продали в Англії все своє майно і за всі гроші купили меблі. Боже, краще б я купила всім черевиками! Ах, ті нові меблі! Вони мало дали радощів у країні соціалізму...

Та й господиня, мабуть, теж чимало спричинилась до розчарувань у соціалізмі.

— Я ненавиджу її! — казала Дороті.

Господиня була робітницею з кондиторської фабрики і дістала квартиру з 2-х кімнат у новозбудованому будинку. Здавши одну з них родині англійців, вона відчувала себе повною володаркою над ними. Брала з них неймовірно дорогу плату і ввесь час погрожувала викинути з приміщення. То вона заборонила варити їм обід на примусі, мовляв, він дуже коптить, то вона кричала, що хтось натоптав у коридорі, то вона стукала у двері, мовляв, вони надто голосно розмовляють, то вона лаялась, що вийшло надто багато електрики.

Дороті не відповідала. Її уста тремтіли, коли вона казала: — Я ще не зустрічала таких людей...

Десь влітку 1931 року був випущений з тюрми чоловік Дороті. Я прийшла до них, його не було дома, але Дорота вся саяла:

— Я знала, що його випустять. Шкода, що так довго тримали. Я вам не можу сказати, чому він був заарештований, бо він дав підписку нікому не казати. Я вам скажу по секреті — це його через мене заарештували. Його все розпитували про мене.

Потім я познайомилась з чоловіком. Очевидно, дев'ятимісячне перебування в тюрмі наклало на нього свій відбиток. Він був ввічливий до мене, але абсолютно не говорив ні про що, крім дрібних буденних справ.

Він досить скоро влаштувався на працю, Дороті стала спокійніша, але в очах її стало менше наївності, більше скептицизму і жалю.

Прийшов 1933 рік з голодом і арештами. Дороті вже ніколи не говорила про будівництво "соціалізму", уникала будь-яких розмов на політичні теми.

В кінці 1933 р. арешти знову зачіпали мою родину. Я була в Дороті і покаржилась їй на свою долю. Коли я зайшла до неї наступного разу, вона зустріла мене якось ніяково:

— Знаєте, мій чоловік дивується, що до мене приходять дружини заарештованих... От і в пані Х. чоловіка заарештували...

Її голубі очі дивилися не на мене, а вбік.

Більше Дороті я ніколи не бачила.

ЧИТАЄМО В "ЖІНОЧІЙ ДОЛІ" З-ПЕРЕД 50 РОКІВ

Шлях до щастя в домі.

Мамо, чого ти плачеш?

Кожна дитина в своїм житті має такий час, що їй здається, що батько й мама це уосіблення ідеалу. Хіба не з життя відповіді малих хлопчиків, коли на питання "чим ти хотів би бути", відповідають:

— Татом!

Це ж не значить, що ті чотиролітні герої хочуть бути подружені, мати жінку й діти. Зовсім ні. Це тільки означає в їх мові, що вони хочуть бути такі всевладні, такі сильні й такі розумні, як їх тати.

Життя змітає не один цвіт з нашої душі. Згодом батьки перестають для нас бути "ідеалами", а стають "дуже добрими" людьми. А все ж таки... які б ми вже "старі" не були, одної ілюзії хочемо на ціле життя: хочемо мати бодай ілюзію, коли вже не певність, що наші батьки завсіди жили з собою в ідеальній згоді, що батько за ціле своє життя любив тільки маму, а мама від першого дня шлюбу до самої смерті ніколи не скаржилася на батька.

Ніщо так не затроє дитячої душі, не вбиває так безпощадно ясного промінчика в ній, як переконання, що батьки живуть зле між собою. Не згадувати вже про те, коли дитина мусить бути свідком неприємних сцен. Були випадки, що діти під вражінням лайки між батьками поповнювали самовбивства.

Тому оце "з огляду на діти" повинно мати ще глибший, ще суворіший зміст, як воно має. Ним теж послуговуються при судових розсудових процесах.

"З огляду на діти" повинно подружжя, уступаючи собі взаємно, старатися уникати найменших непорозумінь між

собою, а коли вони вже неминучі, то... подбати, щоб діти про них ніколи не довідалися.

Батько вернувся пізно з гулянки. Діти вже спали. Може й не догадалися б нічого, якби не те, що в його кімнаті на столі неторкнена, засохла й навмисне мамою незабрана вчорашня вечеря; якби не те, що батько вийшов з хати того ранку й навіть не попрощався з мамою. І пощо цього? Рахунків між батьком і мамою все одно діти не будуть вирівнювати, не треба теж, щоб вони знали про це. Треба тільки було б, щоб мама рано, заки ще діти повстають, шубовснула вечерю до помий, а батько рано, випивши снідання, вийшов з лагідною усмішкою з хати й сказав мамі, як кожного дня звичайне: "до побачення". По обіді можна вислати дітей на прохід, чи на забаву до знайомих, а тоді можна вже без свідків з чоловіком розговоритись.

Буває і таке (життя не завсіди обходиться з нами в шовкових рукавичках), що татові щось станеться на старі роки й на сміх і ганьбу знайде собі якусь "любов". Дуже часто така любов до кількох місяців вивітрює з голови нещасливому амантові і він, повний покори й каяття, навертається до жінки й любить її так, як за перших днів подружжя... Але тих кілька місяців видержати!

Як діти перехоплюють маму на плачі і що їм тоді відповісти на таке самозрозуміле питання, як:

— Мамо, чого ти плачеш?

Всякий викрут пізнають відразу. І хоч не дошукуються правди, то пізнають, що мама щось "крутить".

Тому — хоч би серце тріскало з болю, здобудьмося на таку силу волі, щоб у тих випадках, де причиною нашого горя є наш чоловік, ми не дали дітям пізнати, "чого мама плаче". Буде так краще для них і для нас.

"ЖІНОЧА ДОЛЯ", Коломия, 15 липня 1937 р.

НОВИНИ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ З УКРАЇНИ

повідомляє Закордонне представництво
Української Гельсінкської групи

ДАЛЬШІ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

4-1 У попередніх числах ми повідомляли про дострокове звільнення 17-х політв'язнів з України. Цей процес, хоч надто повільно і непослідовно (може, навіть свавільно), триває. Стало відомо ще про звільнення і заслання таких політв'язнів з України:

АХТЬОРАВА Павла, гірничного інженера, з м. Слов'янська Донецької області.

БАРАЦ-КОХАН Галину, історика з Москви, звільнили щойно 16 березня, через місяць після чоловіка (див. "Наше Життя" — лютий 2-14). Вона — історик, теж член Церкви ЄХБ¹ і член комітету "Право на еміграцію".

БЕРЕНШТЕЙНА Йосифа з Києва.

БЛИКОВА Володимира Івановича з Києва. Про нього стало відомо щойно після звільнення.

БУТОВА Петра, фізика з Одеси.

ГЕРМАНЮК Уляну Сергіївну з Харківської області.

ДЕЛИДІВКУ Володимира Петровича з Києва.

ЗІНЧЕНКА Павла Петровича, баптиста з Харкова.

ЗОРКАЛЬЦЕВА Олексія з м. Жданов Донецької області.

ЛЕВИНА Якова, годинникаря з Одеси.

МАЗУРА Дмитра, учителя з Житомирщини.

ЛУПІНОСА Анатолія Івановича, від 1971 року ув'язненого в божевільнях за читання свого вірша біля пам'ятника Т. Шевченкові в Києві 22 травня.

МАРИНОВИЧА Мирослава Франковича, інженера-електрика з Києва, ув'язненого в 1977 році за членство в Українській Гельсінкській групі.

МЕЛЬНИКА Юрія Івановича з м. Горлівка Донецької області.

НЕПОМНЯЩОГО Марка, інженера з Одеси.

СКОЧКА Павла Івановича, журналіста з Києва.

ХАЙЛА Володимира Петровича, ЄХБ¹.

Свого часу іншу баптистку Срафиму ЮДИНЦЕВУ засудили до 2 років таборів, відклавши виконання вироку до 1.3.1987 року. Однак вирок не виконали.

ПЕРЕГОВОРИ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ

4-2 Ряд інших політв'язнів вивезли до СІЗО² за місцем їхнього арешту, де з ними провадять переговори. Так, до Києва привезли Клима СЕМЕНЮКА (нар. 20.10.1931 р.), робітника, ув'язненого в 1984 році за написання "Звернення до робітників усього світу" (ст. 62 КК УРСР) — до 7 років таборів суворого режиму і 5 років заслання. Перебував у таборі ВС-389/36 Пермської обл.

4-3 Йосиф ЗІСЕЛЬС написав заяву, але не з проханням помилувати, а з проханням дозволити емігрувати. Прокурор, однак, відмовився прийняти його заяву. Родина ЗІСЕЛЬСА (дружина і мати) написали прохання про помилування, проте його не задовольнили. Є випадки, коли не задовольняють і прямих прохань про помилування (наприклад, Леонід ШРАЄР — теж із Чернівців).

ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ

4-4 Данило ШУМУК, який на початку січня 1987 р. закінчив останній термін ув'язнення і заслання, від 14 до 31 січня **гостював** у дочки на Україні, а повертаючись від неї до Казахстану, заходив у Москві до Канадського посольства з клопотанням про еміграцію до родини. Після повернення до селища Каратобе, де він залишився чекати оформлення документів на виїзд, йому оголосили адміністративний нагляд від 25 лютого. За умовами нагляду, він мусить зголошуватись до міліції щомісяця 5, 15 і 25 числа, а також не має права виходити з хати від 10-ої год. вечора до 6-ої ранку і виїздити за межі населеного пункту без дозволу.

4-5 Уточнюємо статус Василя Петровича ПЛОСКОНОСА (нар. 1935 р.), агронома з Черкас, ув'язненого за ст. 62 КК УРСР до 6 років таборів суворого режиму і 3 років заслання. Після повернення з табору до Черкас, у нього забрали виданий у таборі паспорт і оголосили, що його звільнено умовно, з іспитовим терміном 5 років.

4-6 Генріхові АЛТУНЯНУ в Харкові (див. "Наше Життя" — березень, 3-1) не видають паспорта, що в умовах СРСР дуже ускладнює життя.

4-7 Лікар з Харкова Анатолій КОРЯГІН (див. "Наше Життя" — березень, 3-1) виїхав з родиною до Швейцарії.

4-8 Лікар з Червонограда на Львівщині Степан ХМАРА (див. "Наше Життя" — лютий, 2-14) заявив про свій намір емігрувати.

4-9 22 лютого звільнений з ув'язнення Йосип ТЕРЕЛЯ (див. "Наше Життя" — лютий, 2-14) оголосив голодівку, домагаючись виїзду на лікування до США або Канади. На свою першу заяву про виїзд він дістав відмову.

ЩЕ ПРО ГОЛОДІВКИ

4-10 31 березня засновник УГГ Микола РУДЕНКО оголосив голодівку на заслання в Алтайському краї, вимагаючи від КДБ повернення конфіскованих у нього творів (близько тисячі сторінок поезії і прози). Крім того, він заявив про намір емігрувати разом з дружиною і звернувшись з клопотанням до Верховної Ради СРСР.

4-11 5 березня київський відмовник Лев ЕЛЬБЕРТ (колишній політв'язень) і його дружина Інна МІЗРУХІНА розпочали голодівку, вимагаючи виїзду до Ізраїлю. 24 березня працівник МЗС³ Миросов сказав, що їхню справу буде розглянуто протягом 30 днів. Наслідки тимчасом не відомі.

4-12 Пожежник з м. Українськ Донецької області Аркадій СТЕПАНЧУК (нар. 1945 р.) 27 лютого почав голодівку, домагаючись еміграції для себе з дружиною і трьома дітьми. 28 лютого він вийшов на демонстрацію на Красну площу в Москві. Через кілька хвилин СТЕПАНЧУКА забрали міліцейською машиною до лікарні (невідомо, звичайної, чи психіатричної). 1980 року він уже був 45 днів у ПЛ⁴ після того, як разом з товаришем Сергієм КІСТОМ пробрався до Британського посольства в Москві та звернувся до допомоги в справі еміграції. Ще раніше, в 1961 році, А. СТЕПАНЧУКА забрали до ПЛ⁴ після спроби пробратися до Французького посольства.

ПЕРЕСЛІУВАННЯ БАПТИСТІВ

4-13 6 січня 1987 року у Львівській області заарештували Василя Тарасовича БЕРЕЗОВСЬКОГО (нар. 20.10.1936 р.). Це його другий арешт: вперше він перебував в ув'язненні за релігійну діяльність у 1981-84 рр. Адреса його дружини Лідії Романівни з доньками (1957, 1960, 1967 і 1980 рр. народження) та синами (1969 і 1977 рр. народження): 292210, Львівська область, м. Червоноград, вул. Леніна, 13, кв. 21.

4-14 Івана ТИМЧУКА (нар. 18.5.1919 р.) з м. Макіївки Донецької обл. як інваліда перевели до спеціального інвалідного табору 322723, Дніпропетровська обл., Софіївський р-н, сел. Макорти, уст. ЮЕ-308/45-21. Раніше він уже відбував ув'язнення.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ КРИШНАЇТІВ

4-15 Наталя НОСАЦОВА дістала вирок 2,5 року (за іншими відомостями 3 роки) позбавлення волі з відстрочкою виконання вироку на 2 роки. Вона живе з донькою (1974 р. народження), адреса: Вінниця, вул. Фрунзе, 31, кв. 84.

4-16 Суд над Костянтином СТРИЛЬЦОВИМ відбувся в Києві 15.5.1986 року. Його засудили до 3 років ув'язнення з відстрочкою виконання вироку на 2 роки. Хоча під час експертизи його визнали осудним, його все ж поставили на облік у ПНД⁵.

4-17 Євген ЛЮБИНСЬКИЙ перебуває в таборі ІВ-301/59 в селищі Трудове, Піщанського р-ну, Вінницької області. Після суду над ним було опубліковано статті з нападами на нього у "Вінницькій правді" і в республіканській газеті "Ленинское знамя". По республіканському телебаченню двічі передавали програми з нападами на кришнаїтів, де фігурував Є. ЛЮБИНСЬКИЙ. Вів передачі головний редактор журналу "Огонек" Віталій КОРОТИЧ. Дружині ЛЮБИНСЬКОГО погрожують позбавленням батьківських прав.

4-18 Продовжують переслідувати кришнаїтів у Дніпропетровську. Об'єктом репресій є Сергій КОЛОС, Марик ФІЛАТОВ, НАСАД, Віктор СІРИЙ.

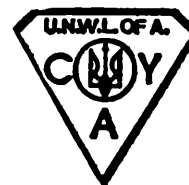
Докладніші інформації можете дістати, звернувшись на адресу ЗП УГГ:

**Ukrainian Helsinki Group
P.O. Box 770 — Cooper Station
New York N.Y. 10003**

Скорочення

- 1.) ЄХБ — Євангельські Християни-Баптисти
- 2.) СІЗО — Слідчий Ізолятор (загального типу)
- 3.) МЗС — Міністерство Закордонних Справ
- 4.) ПЛ — Психіатрична Лікарня
- 5.) ПНД — Психо-неврологічний Диспансер

Вісті з Централі

ГОСТЯМ РАДІ!

Екзекутива Союзу Українок Америки і Конвенційний Комітет XXI Конвенції СУА, що відбудеться в днях 23-го, 24-го і 25-го травня 1987 р. в Клівленді, в готелі Клівленд Гілтон Савт, запрошує українське жіноцтво, як теж і громадян — мужчин взяти участь, як гості в конвенційних нарадах, у святочному полуденку, що відбудеться в суботу, 23-го травня ц.р. в полудневих годинах і в бенкеті в неділю, 24-го ц.р. у вечірніх годинах.

Ціна реєстрації для гостей впродовж трьох днів вносить 10.00 дол., за один день 5.00 дол. Квиток на святочний полуденок коштує 15.00 дол. а на бенкет 25.00 дол.

Ціна кімнати в готелі вносить 53.00 дол. за ніч для двох осіб у кімнаті.

Зацікавлених просимо звертатися до голови Конвенційного Комітету, Дарії Городиської на адресу:

**Mrs. Daria Horodysky
2678 Southern Rd.
Richfield, Ohio, 44286
Tel.: 1-216 — 659-4753**

INVITATION

The Executive Committee of UNWLA and the Convention Committee of the organization cordially invite Ukrainian women as well as all members of the Ukrainian community to take part, as guests, in the numerous proceedings of the XXI Convention of UNWLA.

The Convention will be held on May 23, 24, and 25, 1987 in Cleveland, Ohio, at the Cleveland Hilton South Hotel.

Guests are particularly invited to join in the festive lunch scheduled for Saturday, May 23rd, and also to take part in many stimulating Convention panel discussions and debates and especially in the grand banquet to be held on Sunday, May 24th in the evening hours.

Guest registration fee is \$10.00 for the three (3) days. Guest registration fee is \$5.00 for 1 (one) day.

Lunch fee — \$15.00. Banquet fee — \$25.00
Hotel accommodations are \$53.00 per night, double occupancy.

For further information, please contact:

НІМЕЦЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ПРИСВЯЧЕНИЙ ВАСИЛЕВІ СТУСОВІ

*Wasył Stus in a camp in Kolyta.
Василь Стус в таборі на Колімі.*

З ініціативи Об'єднання для сприяння міжнародної солідарності, що має свій осідок в північно-німецькому Гамбурзі, 21-го січня 1987-го року в приміщенні Євангелицької Академії влаштовано літературний вечір, присвячений українському поетові-правозахисникові Василеві Стусові. Василь Стус у наслідок довголітнього ув'язнення помер 5-го вересня 1985-го року в Кучіно, в таборі для політичних в'язнів-рецидивистів на північному Уралі.

До програми вечора належало вступне слово активного члена об'єднання, Гелли Юргенс, доповідь про творчість Стуса, що її підготувала сльавістка д-р Ельсбет Вольфгайм та читання поезій Стуса в перекладі на німецьку мову у виконанні артиста гамбурзького театру Петера Вайса.

Гелла Юргенс у своїм вступнім слові звернула увагу на важку долю тих українських письменників та культурних діячів в Україні, які вважали справою свого сумління рятувати українську мову, українську культуру та її самобутність перед загрозою сильної хвилі русифікації. Ця русифікація була пов'язана з поверненням до централістичної політики супроти неросійських народів в Радянському Союзі. Доповідачка познайомила з біографічними датами померлого поета, пригадала його безкомпромісову поставу супроти всіх офіційних чинників, що топта-

ли людські права і власну конституцію і зупинилася не тільки на постаті Стуса. Вона згадала також інші жертви свавілля в Україні, головним чином Юрія Бадзя, при чому пригадала його працю "Право жити", за що його покарано 12-тма роками позбавлення волі. Впало слово також про Миколу Горбала, у справі якого сам Василь Стус звертався до київської прокуратури, коли його після інсценізованої провокації заарештували восени 1979-го року. На столах лежали листи з проханням до радянської влади звільнити Миколу Горбала, що їх присутні могли підписувати. Немало учасників вечора це зробили.

Доповідь відомої в Західній Німеччині та Швейцарії сльавістки, д-р Е. Вольфгайм (вона написала 1985-го року обширну статтю про українську самвидавну лірику, що її надрукувала в Цюрихер Цайтунг) про творчість Василя Стуса, сконцентрувалася над духовним станом поета, ув'язненого за творче слово. У своєму вступі вона звернула увагу на традиційну велику повагу і прив'язання читачів та любителів літератури в Східній Європі до своїх померлих письменників, приводячи приклади з російського культурного життя, де повага і любов до Пушкіна, Есеніна чи Пастернака є тільки симптоматичним знаком цього явища. Ми знаємо, що і наш народ плекає культ своїх великих синів. Пригадавши, що

борців проти поневолення культурної автономії в Україні ще за російського царату жорстоко карали, вона перейшла короткими словами етапи розвитку новішої української літератури, пригадала відродження після революції і нищівні удари, що їх зазнала в дальшому українська культура, а література зокрема. Врешті вона зупинилася на генерації шістдесятників, видатні представники яких пробували здобути для української літератури кращі можливості розвитку. Але на початку 1970-их років вони були покарані ніби за "антирадянську агітацію та пропаганду" довгими роками позбавлення волі і нелюдськими репресіями. Не забула також згадати, як злякались органи безпеки в Україні дубчківського реформованого комунізму, що міг викликати в Україні хвилю відродження українського культурного життя.

На думку доповідачки між самвидавною літературою, що постала також в таборах та на засланні, коли йдеться про особу Стуса, то в ньому маємо вродженого поета, сила вислову якого не губиться навіть в перекладах на німецьку мову.

Д-р Вольфгайм виділила у поезіях Стуса, що їй були доступні, чотири важливі провідні мотиви, яким спробувала дати свою інтерпретацію. Це в першу чергу момент загроження, що не кінчається ув'язненням. Він символізується в Стуса криком сторожі, беззвучністю і холодом природи. Другий мотив це самостійність, суворі ізоляція, що її символізують ґрати, в останній консеквенції ця самотність переходить в передчуття смерті. Саме в таких віршах Стусові вдаються дуже сильні образи. Порівняння вікон з порожніми орбітами очей це часто вживане порівняння в літературі, але рідко хто з поетів світової літератури зумів надати цьому образу такої суворості й інтенсивності, як Василь Стус, думає Ельсбет Вольфгайм.

Третій мотив, це мотив ідентичності. Він особливо важливий в творчості поетів, що за свої переконання зазнали репресій та ув'язнення. При цьому вона пригадує італійського поета Прімо Леві, що пережив Авшвіц. Тут йдеться про глибокі екзистенціальні питання. Жертва задумується над тим, чи в неї ще осталося щось із людини, а чи вона вже перетворилася в звіря. Тому ув'язнення вимагає від жертви неймовірної моральної сили, щоб не потрапити в течію відіндивідуальнення. У Стуса відчутна ця моральна сила, але і його мучили страхи, коли мури перетворювалися в опирів, що ніби висисали його кров.

Немало Стусових віршів мають апокаліптичний вимір, так ніби він передбачив чорнобильську катастрофу, думає Ельсбет Вольфгайм. Пророчі слова Стуса стосуються до його власної батьківщини, задля якої він узяв на себе тягар ув'язнення. Однак рідний край не має для нього тільки загрозливі перспективи. Рідний край, вітчизна — це четвертий дуже важливий мотив Стусових поезій. Україна уособлює для Стуса цілий комплекс спогадів пов'язаних з українською природою, її минулим, з власною роди-

■
Василь Стус.

Отак і жив: любив —
як пив од джерела,
купався в щасті.
Та грім громохкий прогрімів —
і навалилися напасті.
І світ залізям облягло.
Вселенська ніч ташує шатра.
Циганський піт уквив чоло.
Татарський дим годує ватра.
Довкола сопки і хрести.
Людські кістки біліють щедро.
Од божевілля й самоти
малесенький рятує бедрик.
І що ти скажеш, Колимо?
Що мовиш ти, іване-чаю?
Квадратним кроком ідемо,
квадратне сонце в очі сяє.
Як вигорбатів суходіл.
Не сопки — зойки. Жальні зойки.
Постигли обрії безокі.
Ми в падолі живих могил.

Палімпсести. Сучасність, 1986.

ною, дитинством, друзями. Однак Стус у зв'язку з рідним краєм, задля якого він прийняв таку важку долю, бачить себе в певній тягlostі, що переходить межі власного життя і тим самим він знаходить у ньому захист і тривкість. Свідомість, що він охоплений певною тягlostію переходить і межі феномену рідного краю, це його знаття, що він належить до європейської культури. Подібне відчуття Ельсбет Вольфгайм знайшла в російського поета, що рівно ж загинув у неволі, однак багато скоріш, в Осипа Мандельштама. Стус споріднився зі західною культурою своїми перекладами з Гете та Рільке, переклади, що покищо пропали в архівах органів безпеки, але ще може врятуються для української літератури.

На думку доповідачки Стус дуже свідомо пережив небезпеку, що духові спадщина може стати жертвою забуття. Стусовій поезії притаманне те, що вона не писана в одному вимірі, смерть в нього являється і рятунком і загрозою водночас, мова його повна нюансів і півтонів.

До амбівалентності в його творах належить і явище зникання часу, йому вдається відчутти власну гармонію з рухом всесвіту, що впливає з сильної традиції українського духового життя, якого давня основа це селянська культура. Він зумів одухотворити екзистенціальні досвіди елементарних відчужень і перенести їх у власну дуже образкову мову. Одночасно він зумів вийти поза особисту долю і від-

■ *Василь Стус.*

Ой ти, горе голодне,
навісна Колима,
не мине тебе жодне
із нещасть, і нема
ані душечки близько,
ні братів ні сестер.
Сонце никає низько
від печер до печер.
Тільки сопки горбаті,
лиш зав'юга та сніг,
ой, і сні пелехаті,
вже од них ти знеміг.
О далека Вітчизна,
як тополя, ячить,
і година стогрізна
наперейми спішить.

Палімпсести. Сучасність, 1986.

■
Обколоте, в намерзі стогне вікно
і свічка у шклянці, у плящі вино,
у горлі застуда, у серці — п'яма,
бо виє зав'югою грім-Колима.
Провалля і кручі. Горби і горби.
Сказись од чекання, молінь, ворожби
чи то заклинання, чи то знавіснень
оббризкала стіни чи кров, ачи тіль.
Занадто далеко, занадто ген-ген,
де в леготі-вітрі кучериться клен,
де сонях кружляє, калина цвіте.
Спасибі й на тому, що десь ви есте,
де ревом німим задихнувся Дніпро,
де в Нестора апокрифічне перо,
бо в горлі застуда, у грудях п'яма
і світ обступає стокрик — Колима.

творити людське горе всіх часів як таке. В поезії "Немилосердно нас об вічність б'ють..." знаходимо рядки, що стосуються всіх людей, що готові на жертви задля вищих ідеалів: "О в'язню вічності, гати себе об мур/гати об мур, аби зажить свободи..."

Багато Стусових поезій, що відтворюють в конкретних образах особисті переживання — є голосом горя його товаришів, це метафори вічно-людських досвідів та почувань.

Цитуючи зі спогадів Михаїла Хейфеца, що перший розділ свого твору "Українські силюети" присвятив саме Стусові, доповідачка зупинилася над заувагою, що Стус, будучи противником південної сантиментальності, одночасно відкидав принцип "мистецтво для мистецтва". Для нього не існувала поезія без змісту, резигнувати зі змісту для нього було однозначним з капітуляцією перед страхом та страхіттям життя взагалі, процес що відбувається в душі поета.

В останньому розділі доповіді увага зосереджена над деякими деталями першого таборового ув'язнення, що їх оприлюднив Хейфец у своїй книжці. Ця книжка приступна німецькою мовою під назвою "Куш Сороки". У цих деталях ідеться про конфліктну ситуацію при конфіскації Стусових поезій в мордовському таборі в 1970-их роках. Хейфец дуже вміло вловив реакцію Стуса на прояви ненависти і переслідування, як і спроби товаришів рятувати дещо з його творчості.

Форма представлення творчості Стуса була дуже щасливою співгрою доповідачки та артиста-рецитатора, що читав переклади підібраних тематично поезій як ілюстрації до інтерпретацій його творчості. Все це дало змогу зібраній публіці, між якою переважала німецька молодь, краще зрозуміти

життя і творчість цього надзвичайного українського поета, про якого сказав Хейфец, що українське сучасне покоління увійде в історію прикрашене його іменем. У залі був також книгарський стенд, де присутні могли набути німецькі переклади українського самвидаву, також таборовий зошит Василя Стуса, збірку поезій Світличного, Сверстюка і Стуса, збірку про Валерія Марченка та інші видання. Готується збірка Стусових поезій, вибір з Палімпсестів, близько 120 поезій, що появляться німецькою мовою під кінець 1987-го року.

АННА ГАЛЯ ГОРБАЧ

ЛИСТУВАННЯ

*До Стипендійної Комісії США
в Нью-Йорку*

Квітень 1987

Шановна Пані:

Пересилаю Вам чек на суму 200.00 дол. як даток на стипендію молодій дівчині в Бразилії. Була б дуже рада, якщо б могли Ви мені призначити когось поіменно, бо я бажая заповнити студії молодій людині на декілька років, аж до закінчення.

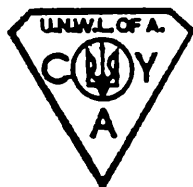
1984 року, коли я закінчувала мої студії докторатом на Мічиганському Університеті в Енн Арбор, я одержала від Вас стипендію, яка дуже допомогла мені в моїй фінансовій ситуації. Дякуючи Вам, я приобіцяла, що в майбутньому віддячуся та допоможу іншим.

Чекаю від Вас призначення мені особи.

З правдивою пошаною

Лідія Тарнавська

ВИТАЄМО ДЕЛЕГАТОК І ГОСТЕЙ!

XXI КОНВЕНЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ 23—25 ТРАВНЯ 1987 КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

ПРОГРАМА

СУБОТА, 23-го ТРАВНЯ

год. 10:00 рано

1. Привіт — **Дарія Городиська**, голова Конвенційного Комітету
2. Відкриття Конвенції СУА — **Іванна Рожанковська**, голова СУА
3. Звіт Реєстраційної Комісії
4. Покликання Почесної Президії
5. Прийняття порядку нарад
6. Вибір Ділової Президії
7. Вибір Комісії для перевірення протоколу XX Конвенції
8. Слово голови СУА — **Іванна Рожанковська**
9. Фінансовий звіт — **Іванна Ратич**
10. Звіт Контрольної Комісії
11. Запити до звітів Головної Управи і дискусія
12. Прийняття звітів Головної Управи
13. Надання почесного членства

год. 1:00 по пол.

СПІЛЬНИЙ ПОЛУДЕНОК

Відзначення Відділів
Вручення грамот почесним членкам

год. 3:00 по пол.

14. Доповідь: "Княгиня Ольга — предтеча християнства в Україні" — **Марта Богачевська-Хом'як**
15. Організаційна Комісія — панель і дискусія

год. 4:00—5:30 по пол.

год. 7:00 по пол.

ДОМІВКА ОКРУГИ КЛІВЛЕНД

Угринівська виставка зі збірки Ірини Кашубинської
СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ, якою гоститиме учасниць Конвенції Округа Огайо

НЕДІЛЯ, 24-го ТРАВНЯ

год. 8:00 рано

год. 10:00—11:30 рано

год. 11:30—11:00 рано

год. 1:00—2:00 по пол.

год. 2:00—3:30 по пол.

год. 3:30—5:00 по пол.

год. 5:00 по пол.

год. 7:00 веч.

год. 8:00 веч.

СЛУЖБА БОЖА

16. КОМІСІЇ: Для справ Культури,
Стипендій
КОМІСІЇ: Суспільної Опіки,
Виховання

ПЕРЕРВА НА ПОЛУДЕНОК

17. Комісія музею і мистецтва — панель і дискусія
18. Комісія преси і видавництва — панель і дискусія
19. Звіт Номінаційної Комісії
Вибір Головної Управи СУА

КОКТЕЙЛ

БЕНКЕТ

Відзначення жінок

ПОНЕДІЛОК, 25-го ТРАВНЯ

год. 8:00— 8:30 рано

год. 8:30—10:00 рано

год. 10:00—11:30 рано

год. 1:00—2:00 по пол.

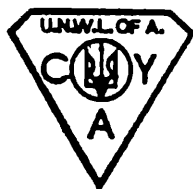
год. 2:00 по пол.

год. 5:00 по пол.

20. Прийняття протоколу XX Конвенції
 21. Комісія зв'язків — панель і дискусія
 22. Фінансові справи: схвалення обов'язкових вplat і вкладок
- #### ПЕРЕРВА НА ПОЛУДЕНОК
23. Звіти Комісій
 24. Схвалення резолюцій
 25. Внески і запити
 26. Закриття Конвенції

Після закриття Конвенції відбудеться засідання новообраної Головної Управи СУА.

WELCOME DELEGATES AND GUESTS!

XXI CONVENTION OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC. May 23—25, 1987 CLEVELAND, OHIO

PROGRAM

SATURDAY, MAY 23

10:00 a.m.

1. Welcome Address — **Daria Horodysky**, Chairman of the Convention Committee
2. Opening of the Convention — **Iwanna Rozankowsky**, President of UNWLA
3. Report of the Credentials Committee
4. Introduction of Honored Guests
5. Approval of Convention Program
6. Election of Convention Officers
7. Appointment of Committee to approve Minutes of the XX Convention
8. Address — **Iwanna Rozankowsky**, President of UNWLA
9. Financial Report — **Iwanna Ratych**
10. Auditing Committee report
11. UNWLA National Board reports — question and discussion period
12. Approval of reports of UNWLA National Board
13. Conferring of UNWLA honorary memberships

1:00 p.m.

LUNCHEON

Presentation of citations to branches
Presentation of honorary memberships

3:00 p.m.

14. **Martha Bohachevsky-Chomiak** — "Princess Olha, Herald of Christianity in Ukraine"

4:00—5:30 p.m.

15. Membership Committee — panel and discussion

7:00 p.m.

CLEVELAND REGIONAL COUNCIL HEADQUARTERS

Folk Art exhibit of Uhryniw from the collection of Irene Kashubynska
DINNER hosted by Regional Council of Ohio

SUNDAY, MAY 24

8:00 a.m.

CHURCH ATTENDANCE

10:00—11:30 a.m.

16. WORKSHOPS: Cultural, Scholarships
WORKSHOPS: Social Services, Educational

11:30—11:00 a.m.

1:00—2:00 p.m.

LUNCH BREAK

2:00—3:30 p.m.

17. Arts and Museum Committee — panel and discussion

3:30—5:00 p.m.

18. Press and Publications Committee — panel and discussion

5:00 p.m.

19. Report of the Nominating Committee Election of Officers to the National Board of UNWLA

7:00 p.m.

COCKTAIL RECEPTION (cash bar)

8:00 p.m.

BANQUET

Presentation of Awards to Young Women Achievers

MONDAY, MAY 25

8:00— 8:30 a.m.

20. Approval of Minutes of the XX Convention

8:30—10:00 a.m.

21. Public Relations Committee — panel and discussion

10:00—11:30 a.m.

22. Adoption of dues and financial obligations of Branches and general membership

1:00—2:00 p.m.

LUNCH BREAK

2:00 p.m.

23. Committee reports

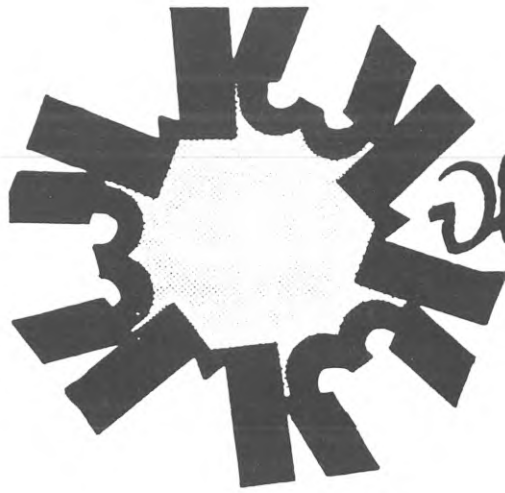
5:00 p.m.

24. Adoption of Resolutions

25. Miscellaneous

26. Adjournment of the Convention

Immediately following the adjournment of the Convention, a meeting of the newly elected officers of the National Board will be held.

КАЛЕНДАРЬ КОТ

Життя

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УССР

Україна: "Барви Карпат" — так називається ансамбль Косівського району, в склад якого входять 16 талановитих співачок і майстринь. Вони присвятили себе народньому гуцульському ремеслу та пісні. У кожній з них є свій талант, а об'єднує їх любов до української пісні. Марія тче хідники, Калина розписує писанки та виплітає кошики з лози. На концерті у Києві, де показали своєрідні вечорниці, кожна співаючи, відтворювала у пластиці своє ремесло.

Зінаїда Тарахан-Берега написала книжку "Шевченко — поет і художник", яка вийшла у видавництві "Наукова Думка". У монографії висвітлено долю поетичної та мистецької спадщини Кобзаря. Тираж — 6200 примірників.

Президія Верховної Ради України нагородила велику групу діячів товариства "Україна" почесними грамотами. Серед нагороджених працівників та активістів знаходимо імена визначних українок: Л. Кадомцева — акторка, Л. Дичко — композиторка.

Видавництво "Дніпро" видало в перекладі українською мовою книгу відомої югославської поетеси Д. Максимович "Лірика". Це перший раз український читач має нагоду познайомитись з поезією югославської письменниці, лавреатки літературної премії ім. І. Франка. Редактор Д. Павличко.

США

Нью-Йорк. Немовлятка, які народилися після ядерного вибуху в Чорнобилі мають позначки умового недорозвинення, спричиненого радіацією, так заявив д-р Р. Галє з Каліфорнії. Цим дуже затривожився Советський Союз і покликав до розглянення цієї справи спеціальну комісію, яка має ближче зайнятись реєстрацією пошкоджених дітей, спеціальною едукацією та урядовою допомогою.

Іроїда Винницька подає, що вона одержала "Кобзаря" китайською мовою від його перекладача Ге Баоцюань. Книжка вийшла в 1983 р. в шанхайському видавництві в серії "Бібліотека шедеврів закордонної літератури". Перший наклад 44.300 примірників і все випродано. Професор Ге Баоцюань впорядкував антологію української поезії по-китайськи, яка має появитись в 1987 р.

Верховний Суд стейту Нью-Йорк піддержав закон міста Нью-Йорку, який змусить усі клуби, які досі були лише для мужчин, приймати також жінок. Такий закон ухвалено ще в минулому році, але mimo того існують ексклюзивні клуби ще й досі.

Мелані Річардс, 20-літня студентка Барух каледжу в Нью-Йорку, яка виграла 8-го листопада 1986 р. на лотерії 12 мільйонів доларів, щойно по трьох місяцях зголосилася. Своє пізне зголошення вона пояснює тим, що хотіла трохи успокоїтись та боялась розголосу що той виграш принесе.

КАНАДА

Отава. А. Андрейчук 42-літню народжену в Саскатуні, в родині українських емігрантів, іменовано "Canada high Commissioner to Kenya & Uganda" і амбасадором до Comors. А. Андрейчук одержала ступінь бакалавра в університеті Саскачеван 1966 р., правничі студії закінчила 1967 р., а від 1976 р. виконує обов'язки провінційного судді. 1969 р. А. Андрейчку була кандидаткою до United Nations Conference "Жіноцтво і прогрес" в Нью-Йорку, а 1980 р. учасницею в "United Nations Conference of Women" в Копенгагені.

На цей високий дипломатичний пост іменував молоду українку А.Р. Андрейчук 6-го лютого 1987 р. в Отаві Joe Clark, секретар "of State for External Affairs in Canada".

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLIV

APRIL 1987

Editor: Marta Baczynsky

A JOYFULL GREETING — CHRIST HAS RISEN!

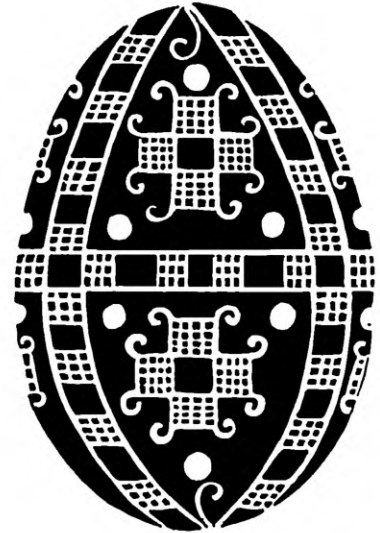
We greet the members of our organization, the Branches and Regional Councils! Our greetings and best wishes to all Ukrainians in our native land and beyond its boundries, our greetings to those incarcerated and exhiled, to all our brothers and sisters scattered throughout the continents of this world, yet united in the spirit of love for Ukraine and in the desire to see her free!

National Board of the Ukrainian National Women's League of America.

* * *

Holiday Greetings to all our co-workers, to the members of the Editorial Committee, to our contributors, readers, sympathizers and critics!

Editorial Staff and Administration of OUR LIFE.

THE UKRAINIAN MUSEUM — A CULTURAL EXPERIENCE

1987 is a year filled with new ideas and projects for the Ukrainian Museum. The popular institution in the heart of the Ukrainian community in New York City has begun its second decade of activity with exciting new exhibitions. The Museum's educational programs, with

their great appeal to old and young alike, are drawing numerous enthusiasts to learn and appreciate the beauty of Ukrainian folk crafts.

The World of William Kurelek, is a dramatic exhibition of the works of Canadian born of Ukrainian descent artist, William Kurelek. The exhibition opened at the Ukrainian Museum on March 8th, for a viewing period of two months.

William Kurelek (1927-1977) was a remarkably prolific artist whose work was the embodiment of his Ukrainian heritage, the realities of Canadian rural existence and his almost obsessive religious convictions. In this combination Kurelek left a rich historic legacy in images rather than words (although he was also a writer).

The World of William Kurelek exhibition at the Ukrainian Museum in NYC.

Виставка "Світ Василя Курілика" в Українському Музею. Квітень 1987 р.

Painting from the exhibition of The World of William Kurelek at the Ukrainian Museum in NYC.

Фрагмент виставки "Світ Василя Курлика" в Українському Музею. Квітень 1987 р.

Japanese film crew and director Maria Shust discuss the making of Ukrainian pysanky.

Група японців-фільмарів в Українському Музею. Марія Шуст вивчає символи українських писанок.

The exhibition features 30 paintings, two drawings and several examples of Kurelek's book illustrations and writings. A ten-minute video film produced by the National Film Board of Canada is also part of the exhibition and offers, through visual presentation of Kurelek's paintings, an insight into the childhood years of the artist and the harsh life on the Canadian prairie.

Joan Murray, Director of the McLaughlin Gallery in Oshawa, Ontario, curated the exhibition. Ms. Murray is quite familiar with Kurelek's work, having previously organized an exhibition of his landscapes which traveled throughout Canada from 1982 — 1984.

To complement the painting exhibition, the Ukrainian Museum published an 84-page English and Ukrainian catalogue. By itself, the catalogue is an enormously informative reference work. It is most impressive in its excellent color and black-and-white photos of the paintings offered at the exhibition as well as the in-depth essay written by George Shevelov, Professor Emeritus of Columbia University, Department of Slavic Languages, containing both a philosophical analysis and interpretation of Kurelek's work. The catalogue is available at the Museum Gift Shop for \$9.50.

The world of William Kurelek is organized as a traveling exhibition and is scheduled to open on May 15, 1987 at the Ukrainian Institute of Modern Art in Chicago and on September 19, 1987 at the McLaughlin Gallery in Oshawa, Canada.

The folk costumes comprise the largest part of the folk art collection at the Ukrainian Museum. Recently, the Museum reorganized its permanent exhibition gallery of Ukrainian folk costumes to present magnificent new examples of Ukrainian traditional wear. The displayed costumes and parts of costumes are mainly those worn on festive occasions and reflect the rich traditions of the Ukrainian people. The wealth of decor and the variety of motifs in embroidery and their application, coupled with exquisite workmanship, make this exhibition a feast for the eyes.

The items on exhibit are representative of the following regions of Ukraine: Zakarpattia, Bukovyna, Pokuttia, Yavorivszczyzna, Poltava, Kiev, Volyn', Hutsulshczyzna and Lemkiwshczyzna. The curator for the exhibit is Lubow Wolynetz, Director of Education for the Museum and in charge of the Museum's ethnographic collection.

OUR COVER

Our cover features a photograph taken by Volodymyr Shuchevych, ethnographer and activist in various areas of community life, who was one of the first amateur photographers towards the end of the 19th and the beginning of 20th century.

The photograph depicts the blessing of "pasky" Easter breads, in the village called Tyshkivci, in Western Ukraine. Other photos in this issue showing Ukrainian Easter traditions are also from

V. Shuchvych's collection.

Today photography is made simple and accessible to everyone. In the days when V. Shuchevych started his hobby, the camera was a large, heavy object and films were cumbersome glass plates. Traveling with such baggage was not easy, yet Volodymyr Shuchevych, a dedicated and enthusiastic ethnographer and researcher, took these discomforts in stride. His aim was to document the life

and culture of the Ukrainian people.

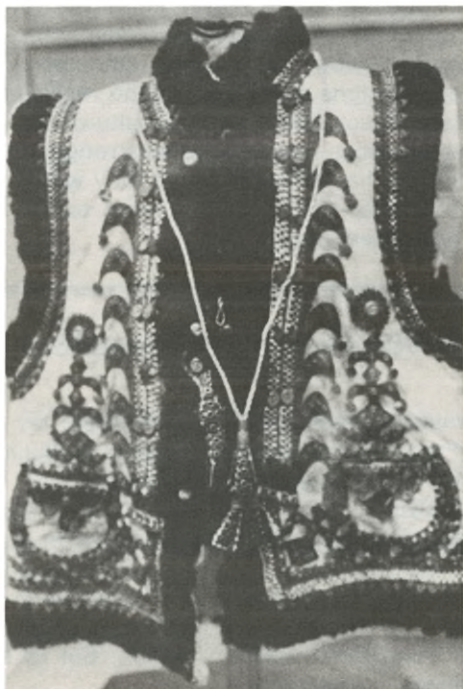
V. Shuchevych was most interested in the Hutzul region of Ukraine. As a result of studies, the Shevchenko Scientific Society in Lviv published five volumes of his work "Hutzulshczyzna" in the span between 1899-1908. This work was also translated and published in four volumes in the Polish language.

A HEAVENLY EXHIBITION

"Preservation of a country's culture and heritage provides historical materials for reflection, education and posterity." This is the opening statement of Robert W. Aber, Executive Director, Roberson Center for the Arts and Sciences in Binghamton, NY, as written in the excellent catalogue, accompanying the *Goddesses and Their Offspring: 19th and 20th Century Eastern European Embroideries* exhibition, held at the Center in February of this year. Of special interest was the fact that Lubow Wolynetz, Curator of the Ethnographic Collection at The Ukrainian Museum in New York City, was one of four consultants for the exhibition.

Preservation of culture is very evident in the adherence to the traditional embroidery designs and techniques of the various Eastern European groups of peoples which have immigrated to the United States. For Ukrainians, embroidery is an inherent part of the rich folk art tradition which we admire today for the mastery of execution, the design and color schemes.

The stylized Goddess figure (above pockets) of the vest. Courtesy of The Ukrainian Museum in NYC.

Стилізована постать богині на кептарі. Експонат з колекції УМ в Нью-Йорку.

Conceived and developed centuries ago, the art of embroidery was used not only for decorative purposes but also to convey a statement or message, usually with religious overtones. The true meaning and significance of these decorative motifs have been lost long ago, but the magic symbolism they relay is very evident.

One of the most popular motifs used in embroidery, particularly on ritual cloths, *rushnyky*, was the image of

Rushnyky, ritual cloths, at the Goddesses and Their Offspring exhibition. (l. to r. #1 & #3 Ukrainian rushnyky, from the Ethnographic Collection, The Ukrainian Museum in NYC.)

Рушники на виставці "Богині та їхні нащадки" (зліва направо, рушник ч. 1 і ч. 2) з колекції Українського Музею в Нью-Йорку.

the goddess or the mother-goddess of the earth — Berehynia. "Goddess of wealth, harvest and fertility, Berehynia is portrayed in a highly stylized fashion, with her arms upraised. She usually holds two flowers, on which roosters and other birds often perch. Some ritual

Detail from rushnyk showing the highly stylized Goddess Berehynia with the raised arms. Courtesy of The Ukrainian Museum in NYC.

Деталь з рушника, на якому зображена стилізована богиня "Берегиня" з руками, піднесеними вгору. Експонат з УМ в Нью-Йорку.

Rushnyk with design of the highly stylized Goddess Berehynia. From ethnographic collection of the Ukrainian Museum in NYC
Рушник, на якому зображена стилізована богиня "Берегиня". Експонат з УМ в Нью-Йорку.

cloths show a series of pictures of Berehynia, one figure above another, so that it looks like a tree with two or three pairs of branches spreading sideways." ("Rushnyky: Ukrainian Ritual Cloths" by Lubow Wolynetz in the Goddess exhibition catalogue.) Mrs. Wolynetz writes that the best examples of the Berehynia motif are found on ritual cloths from Krolevets', a city in the Sumy region of Ukraine, which in olden times was a large weaving center and "an important stop on the trade routes between Ukraine and Russia."

Natalie Moyle, Professor of Folklore, University of Virginia, Charlottesville, VA., offered an excellent introduction to the exhibition with her article in the catalogue entitled "The Goddess: Prehistoric and Modern." Ms. Moyle traces the development of the ancient goddess figure, the significance of her powers and the implementation of the figure in every ritual in the cycle of life, the most important being in the reproductive capacity. In embroidery, the goddess figure is two dimensional, unlike the clay figurines which can show anatomical pregnancies. Therefore, the Great Mother called *Mokosh*—the wet earth, or *Rozhanitsa* — the giver of birth, in other countries of eastern Europe sports exaggeratedly huge skirt. "From it, consistent with the symbolic system observed in the prehistoric figurines, emerge not only "daughters," smaller versions of the Goddess, but horses, birds and assorted vegeta-

tion. Also consistent with this symbolic system, the use of the cloths extends beyond the rites of pregnancy and birth and includes harvest and other rites of the agrarian yearly cycle, as well as the healing and protection of cattle."

Ms. Moyle makes a very positive distinction between the Goddess as seen in contemporary art objects, such as in embroidery executed by women, and the Goddess figure represented in men's art. Women portray the Goddess "very much like the one in Neolithic art." Men, both in pictures "(wood painting and wood carving) and verbal, (tales and memorates)" make her "wanton and destructive, though irresistibly attractive (Moyle). This is consistent with the theory that Goddess worship was suppressed by patriarchal groups."

In Ukrainian folklore, an excellent example of this is the *rusalka*, who is probably a descendant of the Goddess. She is a beautiful water creature, associated with trees and crop fertility, who is devastating to men, yet created by them.

The *Goddesses and Their Offspring* exhibition offered an unusual opportunity to reevaluate an art form, embroidery, which today we appreciate mainly for its aesthetic quality. It would be well to remember that the patterns and designs which give us so much pleasure carry stylized reflections of very real cultures that thrived ages ago and whose beliefs were so strongly ingrained in the fabric of their existence, that they withstood the purges of time and have filtered down to us. That is something to reflect upon.

AN ANNIVERSARY OF SADNESS...

On a rainy, dismal March day in 1986, on a road between Frankfurt and Marburg, Germany, Juliana Ratych lost her life in an automobile accident.

Death is always unwarranted and horrid. It is particularly difficult for those who have to deal with the passing of a loved one. But it is a tragedy of the utmost proportions, having to deal with the death of a young, vibrant, beloved person. It is a fact that is unacceptable not only to the family of that person, but to friends, acquaintances... to everyone.

An individual's attainments in life are not only measured by the length of their success, but by their substance. The relatively short life lived by Juliana Ratych was distinguished by its positive and constructive activity, achievements in the education field and by her broad interests.

She was raised in a family which stressed education, and where sacrifice and devotion to the causes of her ancestral homeland was a tradition from generation to generation. Juliana was the only child of Dr. Oleh and Dr. Iwanna Ratych.

Juliana distinguished herself in education. She was a Rutgers College honors graduate, Class of 1981 with a

Юліяна Ратич "Пуня". Juliana Ratych.

double major in microbiology and German, a Henry Rutgers scholar, as well as an officer of Kappa Chapter of Delta Phi Alpha (National German Honor Society) in

its semi-centennial year of existence. As a youngster she attended schools of Ukrainian studies in New Brunswick and Bound Brook and later courses of Ukrainian literature at Harvard University. In 1978 she completed a course in German literature in Germany and the following year a course in art history. In 1980 she devoted time for research at the Waxman Institute of Microbiology.

The above are dry autobiographical facts, but they point to the great scope of interests which encompassed Juliana's world. In addition to her academic commitments, she took an active part in various organizations. Juliana was a Plast member through most of her life. At Rutgers, she was the editor of the publication Targum, as well as the holder of various offices at the Rutgers Ukrainian Students Club.

During the years 1981-1986 Juliana was employed by the Hoechst-Behring Corporation in Germany where she worked as production manager.

With the news of her untimely passing, the company, honoring the memory of a valued employee, instituted a *Juliana Ratych Memorial Fund* at Rutgers University which will present grants to deserving students.

In all phases of her life, Juliana Ratych was blessed with friendship and love. The news of her death deeply touched all who knew her and forever, the loss of her will evoke a feeling of sadness and emptiness.

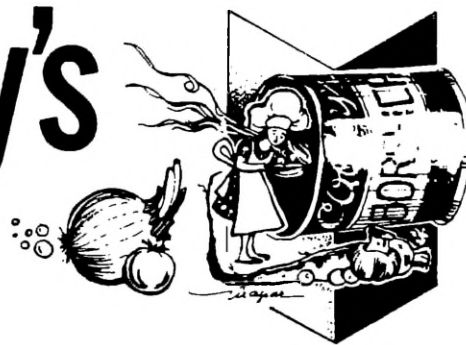
CORNISH HENS WITH HERB BUTTER.

With the coming of Spring one needs to break away from the heavy, warmth providing foods of winter and look to the slimming fare of warmer weather. The little hens, Rock Cornish Game Hens, dressed with herb butter are tasty but not fattening and are so pleasing to the eye.

INGREDIENTS

3 to 4 Rock Cornish hens (3/4 to 1 pound each)
Salt and pepper to taste
3/4 cup (1 1/2 sticks) unsalted butter, room temperature
1/2 cup chopped parsley
1/4 cup chopped chives
1 teaspoon fresh rosemary
1/2 teaspoon chopped fresh thyme
1/2 teaspoon fresh sage
3 tablespoons olive oil
1/2 tablespoon fresh dill

cooky's corner

METHOD

Preheat oven to 450° F.

1. Rinse the hens and pat dry. Sprinkle the birds with salt and pepper inside and out, and let sit for 2 hours.
2. Process to a paste the herbs and butter either in a food processor or with a pestle and mortar.
3. Separate the skin from the breast of the hens and spread about 2 tablespoons of the herb butter between the skin and the breast. Smooth the skin back into place. Prepare for baking.

4. Rub the olive oil all over each hen. Place side by side in roasting pan and cover with aluminum foil.***
5. Roast for 20 minutes. Reduce oven to 350° F and roast until done — about 40 minutes. Baste frequently with pan juices. Serve with rice or baked potato.

*** For an extra tender hen, wrap each bird in cheese cloth dipped in oil. Bake as prescribed by recipe.

ВЕЛИКДЕНЬ II.

І там, і осьде на горбі
вогні, вогні, вогні, вогні.
Такі високі і ясні,
такі червоні, як рубін.

Ні, не скупиться тут скарбій.
Горять вогні, горять вогні.
Палають борони й граблі,
столітні стовбури і пні.

— Все, все, нечисте і старе,
все, все, призначене на злім,
нехай святий вогонь пожре
й залишить первні у золі! —

Ще в передранку голубім
стовпіеш під багаттям ти.
І хтось крилатий у тобі
от поринає все: Лети!

Великодній передзвін — писанки і поезії Оксани Лятуринської. Вид. Організація Українок Канади
ім. Ольги Басараб. Торонто 1987 р.

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА

ВЕЛИКОДНІЙ ПЕРЕДЗВІН

З дзвінички дзвін, з дзвінички дзвін
злітає радістю благою!
Це Великодній передзвін.
Він у тобі і над тобою.

Душе моя, полинь, полинь
угору в синь і ти ясою! —
Дар сонця життєдайний зрин
ушерть наповнює снагою.

А та ясінь, а та ясінь
зливає ясністю такою!
І білокрітка днів-днів-днів
і тут і там над яриною.

ЧИТАЄМО В "ЖІНОЧІЙ ДОЛІ" 3-ПЕРЕД 50 РОКІВ

Когось коле в очі, а нас у саме серце...

Наші часописи майже з кожним днем приносять радісні українському серцю вістки про щораз то нові наші осяги, чи то на полі кооперації, чи народньої освіти, чи теж господарки.

Без сумніву йдемо вперед. Ідемо з такою розгоновою силою, що ніхто, ані ніщо не в силі зупинити нас у нашому розвоєві.

Запримічують це й чужі. Ось кілька з багатьох-багатьох доказів. Ще не прогуділа справа одвертого листа до проф. Гломбінського, що назвав українських кооператорів тисячною армією боевиків, — як польські часописи вдарили в новий дзвін тривоги: "Маслосоюз" підкопує польськість на східних окраїнах. Слідом за цим уже й висновки: знищити цю небезпечну станицю й оснувати на її руїнах свої молочарські "зв'язки".

А ось перед кількома тижнями появилася книжечка Ц. Мікуловської "Українські речі кобієсу". З цієї книжечки довідуємося, як високо авторка полька цінує працю нашого організованого жіноцтва. Але ця оцінка ваги нашого жіночого руху — це скоріше "перецінення", зроблене з метою остороги для свого суспільства: от, мовляв, яку загрозу маємо зо сторони "українського жіночого руху"!

Не рідкі й такі випадки, де польські суспільні діячі справді ставлять за приклад своєму суспільству українську національну єдність, працюовитість, а перш за все велику, безінтересовну ідейність.

Читаючи це все, може видатись, що ми дійсно досягли вже самих вершин громадянської здисциплінованості й національної зрілості.

Збоку, тому, хто не входить у саме нутро нашого національного життя, може й справді так здаватись.

Але, хоч "Жіноча Доля" від першого року свого існування завсіди стояла по стороні тих, що вірили й вірять у перемогу української ідеї, то цим разом в обличчі переваж-

них світової ваги подій, мусимо дуже критично поставитись до нашого поступу вперед.

Правда, наші краєві товариства, як "Рідна Школа", "Просвіта", чи "Союз Українок" начислюють уже тисячі — тисячі членів. Це правда. Але спитаймо себе: де мільйони їх? Скільки тисяч нашого народу є поза рамцями нашого організованого життя? Без пересади можна відповісти: *більшість, мільйони!*

Подумати тільки: в цей переважний час мільйонна маса незорганізована, не зареєстрована, не зчислена, не впорядкована, не підпорядкована!

Правда, наші господарські й промислові станиці ростуть, як гриби по теплій дощі. Зрозуміння клича "свій до свого" дає нам змогу збирати тисячні всенародні капітали.

Це правда, але спитаймо себе й те: скільки ще, попри розуміння клича "свій до свого", мільйонів злотих переходить через чужі руки й остається в чужих, майже завжди неприхильних українській справі кишенях?

Є в нас люди, кращі одиниці, що для української справи готові на всяку жертву; які настільки ідейні, що віддають народній справі всю свою працю, всі змагання, дуже часто й власне життя.

Але — скільки між нами й таких, що не мають відваги себе одверто українцем заявити? Скільки серед нас таких, що між чужими дуже потихеньку по українськи говорять? На жаль — сотки.

Тому наших сусідів наші осяги колять в очі, буцім то за великої ваги, а нас колять вони в само серце, що замалі й замало загальні, замало всенародні вони.

Що ж робити? Діяти! Не гаяти ні хвилини дорогого часу. Раз тільки клич "в єдності сила" мав таку саму величезну вагу, що тепер. Це було колись... Тоді ми не доцінили його, ані тієї нагоди, що нам підсувало колесо історії.

Тепер за нами досвід. Тому всі під один прапор, бо дійсно тільки в "єдності сила".

ТРИЧІ ХРЕЩЕНИЙ

— Дозвольте — я ваш клунок покладу на полицю?

— Дуже дякую, я й сама покладу.

Такий був початок нашого знайомства.

Діялось це рік тому в поїзді. Я їхав службово до Вроцлава, а вона ввійшла до цього поїзду на одній із станцій. Зав'язали розмову. Відповідала охоче і весело. Я запитав, куди і звідки їде?

— Досі я жила на селі, а після закінчення середньої школи працюватиму і житиму у Вроцлаві.

Її щирість і життєрадісний настрій, а до того ще гарна і гнучка постать, полонили мене. "Це ж мій вимріяний ідеал дівчини, — подумав собі, — отже треба нав'язати ближче знайомство". Запитав, як її ім'я. Ірина. На всі наступні питання відповідала з усмішкою і без всяких церемоній, — "...Маю дев'ятнадцять літ... нареченого ще не маю... заміж ще не хочу виходити..."

Далі ролі помінялись, — вона питала, а я відповідав. Утворилась легка приємна атмосфера. Доїжджаючи до Вроцлава, ми були вже добрими знайомими. Я попросив її адресу. Хвилину завагалась, але подала. Прощались, як старі друзі.

Як тільки повернувся додому, відразу написав до неї листа. Запитав, чи можу приїхати. Відповідь була коротка. — "Приїжджайте в неділю, чекатиму на станції".

Поїхав. Чекала на станції. Пішли за місто, де провели чудовий день. Сонце, зелень, пташки і... ми двоє. Ще вільні, не зв'язані ані обітницями, ані присягами. Жаль було розлучатись, але сонце пригадувало нам, що день кінчається. Відпровадила мене аж до вагону. Прощаючись, я помітив у її очах тинь туги. Серце моє затьохкало. — "До побачення..."

У вагоні я віддався солодким мріям. — Чудова дівчина, як з казки... Кохаю її... дуже кохаю. Чому їй про це не сказав?... Напишу в листі!

Написав. Цілий зміст зводився до одного: "Кохаю

і жити без тебе не можу". — Відповіла: "Кохаю взаємно".

Дальші зустрічі і листи — це все нові сторінки великої любови. Висновок? — Треба одружитись. Але тут виникла дуже важлива проблема. Я православний, а вона про це не знає, на цю тему ніколи не розмовляли. Отже, якщо навіть згодиться вийти заміж, то чи в костьолі звінчають православного?

"Хіба ні. А, може, признатись і хай вона сама рішає?... Чи, може, впору вихреститись на католика і, нічого не говорячи, одружитися?" — Верх взяла друга думка. Я вихрестився і запропонував подружжя. А Ірина відповіла, як завжди, щиро і відважно:

— Кохаю тебе... і хочу бути твоєю дружиною... але мушу признатись, що я не полька, я — українка.

Ноги мої зігнулись, я мусив присісти, а в голові нараз зробилось пусто. Дививсь на неї зовсім особливими очима. Мою поведінку зрозуміла, хіба по-своєму, бо відразу побіліла і тремтячим голосом промовила:

— Я так і відчувала, що ти з україркою не одружишся... — мов гострі колючки слова її вбивались в мій мозок.

Що я наробив?

А вона стояла, мов статуя, і чекала моєї відповіді. Не діждавшись, рішила, мабуть, що наша велика любов кінчилась. Відвернулась від мене і підійшла до вікна. Плечі її здригнулись. Притулила до очей хустину, плакала. Плач її вирвав мене з отупіння. Я встав і підійшов до неї.

— Пробач... я також українець... я думав, що ти... і вихрестився на католика... перехрещуся знову... і поберемося...

Вихрестився і побралися. Але коли тільки прийдуть до нас близькі знайомі, то моя Ірина зараз мені допікає:

— Розповів би ти краще гостям, як це ти в одному місяці аж двічі вихрещувався.

Шановні і Дорогі Передплатники "Нашого Життя"!

Спізнена доставка "Нашого Життя" спричинена частинно зміною комп'ютерової системи адресування і висилки журналу. Надіємося, що в скорому часі вдасться налагодити цю справу. Просимо виrozumіння і терпливости.

Просимо Шановних Передплатників, які одержали по два примірники "Нашого Життя", повідомити про це Адміністрацію, щоб ми могли виправити цю комп'ютерову помилку на майбутнє.

Редакція і Адміністрація

ЗАСЛУЖЕНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

Катерина Баран.

З ініціативи голови 77-го Відділу СУА в Чикаго, Скороход-Хоми, в неділю, 18-го січня 1987 року, під час Загальних річних зборів, вшанували відому, заслужену, довголітню громадську діячку — Катерину БАРАН. Надали їй "Почесне Членство" за її активну, жертвенну і віддану працю для добра 77-го Відділу СУА впродовж 14-ох років, тобто від дня заснування Відділу. Голова Відділу прочитала її життєпис і вручила грамоту, голова Окружної Управи, Наваринська, пришпилила корсаж, а потім всі з піднесенням проспівали "Многоліття".

Катерина Баран народилася 10-го січня, 1902 року в селі Пиратин, Радехівського повіту, Західня Україна, в родині Анни, з Пашковських, і Константина Ткачуків. Одинадцятирічною дівчинкою приїхала з родиною до Америки і оселилася на фермі в маленькому містечку Люблін, Вискансин.

П'ятнадцятилітньою переїхала до сестри в Чикаго і влаштувалася на домашню роботу, а через півтора року перейшла на працю в кравецькій фабриці. Відразу

вступила в хор при церкві св. Тройці і в драматичний гурток. Вечорами ходила до приватної школи і закінчила вісім класів, а потім курси книговодства.

В 1920 році вийшла заміж за Семена Доманчука, і їх Бог обдарував двома дітьми — сином Романом і донькою Уляною. Доля не щадила їй ударів, її чоловік помер в 1956 році, а в 1967 передчасно і несподівано помер її син Роман. Вона вийшла заміж за Михайла Барана, але не пощастило прожити з ним довго. Він несподівано помер в 1961 році. Тепер вона мешкає з своєю донькою, має шестеро дорослих внуків і троє правнуків.

Коли в 1919 році за ініціативою Наталії Гриневецької заснувався 8-ий Відділ Українського Жіночого Союзу, який в 1921 році переорганізовано на Допомогове Товариство Українських Жінок, Катерина Баран стала його фінансовою секретаркою, а пізніше головою. Від 1929 до 1937 р. належала до хору під керівництвом Юрія Бенецького, кол. члена хору Кошиця.

Понад 60 років належить до Українського Братського Союзу. Протягом своєї діяльності в організації здобула понад тисячу членів і допомогла організувати декілька нових відділів. В 1937 році її вибрали протоколярною і фінансовою секретаркою 93-го Відділу УБС. В 1938 році організувала Окружну Управу відділів Чикаго і околиць, яку очолювала з перервами двадцять років, а тепер є її почесною головою. В 1940 році брала участь в першому Українському Конгресі у Вашингтоні і була учасницею десятиох Конвенційних УБС.

На Конвенції 1978 року їй надано звання Почесного Члена Головної Ради.

За активну участь в церковному і громадському житті Чикаго була відзначена місцевим відді-

лом Українського Конгресового Комітету на святі Державности в 1977 році.

Треба додати, що в 1928 році брала активну участь у жіночій виставці українського мистецтва, яку влаштували міжнародні жіночі організації в Чикаго.

В 1933 році під час Світової Виставки в Чикаго була активною учасницею у всіх українських починах і працювала в українському павільйоні з другими молодими українками, щоб показати світові, що Україна — вільна і незалежна держава.

Під час 2-ої світової війни брала активну участь у праці українського відділу Американського Червоного Хреста та в продажі "Бондів Свободи", за що одержала відзначення від Червоного Хреста і Державного Департаменту.

Не можна не згадати, що вона багато допомагала новоприбулим до Чикаго українцям у виставленні афідавітів на приїзд до Америки, виповненні реєстраційних карток негромадянам, пошукуванні праці, одержанні громадянства і скрізь, де вимагалось знання англійської мови.

1972-го р. коли створився 77-ий Відділ СУА, вона без вагання стала його активною членкою і впродовж декількох років бездоганно виконує обов'язки референтки суспільної опіки. В 1974 була делегаткою на 17-ту Конвенцію СУА в Нью-Йорку.

Навіть в теперішній час, коли їй уже скінчилося 85 років, бере активну участь у діяльності Відділу.

Велика честь і гордість, що 77-ий Відділ СУА має в своїх рядах членку, яка все своє життя палала любов'ю до українського народу, церкви і культури і цілком посвятила себе українській справі.

Щасти їй, Боже, на все добре!

Неля Бриджман

Постійні дослідження над харчевими продуктами впроваджують різні зміни. Бувало: треба їсти багато волового м'яса — воно найздоровіше, зміна — не треба їсти волового м'яса — воно спричинює атаки серця. А тут знову новина! Появилася в крамницях "натуральна" воловина (natural light beef), яка має 1/3 менше товщу. Це м'ясо є з тварин годованих збіжжям, яке не має хемічних домішок. Є менше кальорійне, має більше протеїн і вітаміни Б, менше холестеролу і солі. Кожна тварина переходить контролю.

Тому час від часу можна сміло їсти таку воловину (яловичину)

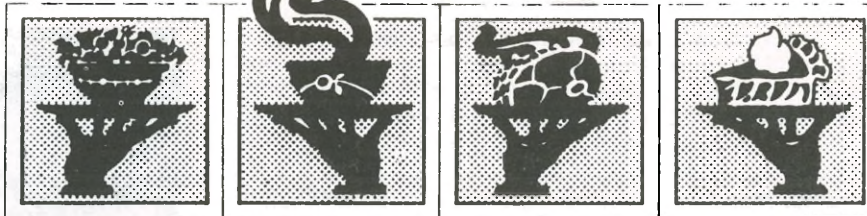
НАТУРАЛЬНІ БИТКИ З ЯЛОВИЧНИНИ

- 1 фунт м'яса порізаного в платки
- 2 середні цибулі порізані в платки
- 2 ложки борошна
- 2 ложки маргарини або кріско
- 1 ложечка солодкої паприки

На розгрітій товщ покласти битки посипані борошном, змішаним з солодкою паприкою. На це наложити цибулю. Обсмажити на обі сторони, знизити вогонь, додати трохи води, накрити і варити (дусити) приблизно 45 минут, щоб м'ясо було м'яке.

Ще одна несподіванка! Свиняче м'ясо уважається за ще одне "біле м'ясо". Коли усунути зовсім товщ то 3 унції мають тільки 200 кальорій і теж має дуже мало холестеролу. Така не товста свинина є у всіх харчевих крамницях (маркетах).

наше харчування

ПЕЧЕНІ СВИНЯЧІ КОТЛЕТИ БЕЗ КОСТЕЙ (на 4-6 осіб)

- 2 фунти худі свинини без костей, порізаної в платки
- 1/2 горнятка борошна
- 2 ложечки солодкої паприки
- 1 ложечка солі, трохи перцю до смаку
- 1/2 кістки маргарини
- 1 велика цибуля порізана в платки
- 1/2 горнятка зеленої дрібно порізаної паприки (не обов'язково)
- 1 4-унцова пушка порізаних печериць
- 2 горнятка молока
- Сік з 1 цитрини

Змішати борошно зі сіллю і перцем, мачати м'ясо в борошні. Розігріти маргарину на сковороді (пательні). Присмажити м'ясо на обі сторони. Вийняти і вложити до посудини до печення. До сковороди вложити цибулю і як хто хоче, паприку і печериці та смажити, аж цибуля буде золотистого кольору. Досипати решту борошна, змішати, влити молоко і постійно мішаючи, варити аж підлива згусне. Зняти з вогню, додати сік з цитрини і налити на м'ясо. Пекти під накривкою в печі нагрітій до 350° одну годину.

СВИНИНА З КІВІ (дуже добра) (на 4 особи)

- 1 ложка олії
- 4 свинячі котлети грубості 1/2 інча
- 1/2 ложечки імберу (ginger)
- 1/2 ложечки солі
- 1 горнятко яблочного соку
- 1 ложка брунатного цукру
- 2 дозрілі ківі
- 1 ложечка кукурудзяного крохмалю (corn starch)

На розігрітій олії всмажити на обі сторони котлети. Додати брунатного цукру, 3/4 горнятка яблочного соку і варити, щоб закипіло. Знизити вогонь, накрити сковороду (пательню) і варити 30 минут або довше, щоб м'ясо було м'яке. Обрати ківі, одне посікти дрібненько, друге порізати в платки. Накрити і залишити.

До решти яблочного соку додати кукурудзяний крохмаль, добре змішати, додати дрібно порізане ківі і влити до сковороди. Варити, мішаючи на більшому вогні, щоб ківі кипіло ще одну мінуту. Підлива повинна трохи згустнути. Виложити на полумисок і прикрасити платками ківі.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

ЗАМОРОЖУВАННЯ ОВОЧІВ І ЯГІД

Майже всі овочі можна морозити з цукром або сиропом, або несолоджені, залежно, як хочеться їх уживати. Яблука, морелі, броскви обмити в зимній воді, обібрати, вийняти кістки і порізати на куски. Різного рода дині/мельони як: (cantaloupe honeydew) чи кавун (watermelon) розрізати на половину, зняти верхню шкуру і вийняти зернята, порізати на куски або витинати спеціальним приладом галки. Давати до пластичних торбинок або коробок і морозити.

Як приготується сироп:

т.з. 40% — 3 горнятка цукру — 4 горнятка води, буде 5 1/2 гор.

50% — 4 1/4 горнятка цукру — 4 горнятка води, буде 6 1/2 гор.

Броскви: обрати (але не парити, щоб здіймати шкуру), різати і зразу давати до сиропу, щоб не почорніли. 2-3 фунти треба на одну кварту. Вживати 40% сироп додаючи 1/2 ложечки кваску (ascorbic acid) і 1/2 пляшечки пектини

на кварту. Без цукру, заступити сироп водою + 1 ложечка кваску.

Дині: (cantaloupe, honeydew, watermelon) 2 горнятка цукру на 3 кварта дині + 1 ложечка кваску на кварту або 40% сироп як на броскви. Не можна морозити несолоджені.

Морелі: (apricot) 1/2 горнятка цукру на кварту овочів, або 40% сироп з додатком 3/4 ложечки кваску на кварту.

Вишні: обмити, відцідити і вийняти кістки (в крамницях можна дістати приряд до винимання кісток). На коржі чи компот 3/4 горнятка цукру на 1 — 1 1/2 кварта вишень + 1 ложечка кваску на 1 горнятко цукру. Не морозити без цукру.

Журавлина: (cranberry) найкраще морозити без цукру.

Агрест: зрілий, обчистити з кінчиків, обмити. 2/3 горнятка цукру на кварту або 50% сироп. Можна морозити без цукру в мішечку.

Докінчення на стор. 30.

УСПІХИ СОЮЗЯНКИ

Мистецька Рада Ілліной (Illinois Arts Council) з ділянки Програми Етнічного і Народного Мистецтва, вирішила Таню Рейнарович як учителя-мистця (Master Artist) на 1988 р. призначаючи їй першу нагороду в сумі 5,000 дол. Рівночасно нагородила її в категорії мистець-учень (Artist-Apprentice) разом із її ученицею, Марійкою Тельвак-Стахів, в сумі 2,400 дол. Не так грошева нагорода, як вирішення експертами з цілої Америки її з поміж мистців стейту Ілліной, це небудене досягнення. І це вже не вперше Т. Рейнарович дістає таке вирішення. Минулого року Мистецька Рада Ілліной признала їй першу нагороду в категорії мистець-учень, тоді з Сандрою Семків. Ці нагороди признають мисткині за її вміння виконувати по-мистецьки вишивання і за її вмільсть передати це вміння другим.

Таня Рейнарович закінчила Harrington Institute of Interior Design у Чікаго, а також має диплом із Університету Рузвелт, де одною з ділянок її студії була історія мистецтва. Її зацікавлення українською вишивкою почалося можливо ще з того часу, як діти ходили до садочка і приходилось прибирати їх на вишивану забаву, яку традиційно кожної весни влаштовував 29-ий Відділ США, якого членкою є Таня, а часом вишивала і собі суконку на Вишивані Вечерниці. Т. Рейнарович багато допомагала в проектуванні і шитті костюмів для Молодечої Театральної Студії, яка існувала при парафії свв. Володимира і Ольги в Чікаго. З цього практичного зацікавлення приміненням української вишивки зродилось нове, глибше зацікавлення у відношенні старих стібів і взорів українських вишивок.

Від 1983 р. Т. Рейнарович веде курси української вишивки в приміщеннях Філії УКУ. Учнів не багато, але їхнє зацікавлення і працьовитість велика. Ціллю цих курсів не є навчити когось відшивати взір, якими стібами це не було б, але навчити українського етнографічного мистецтва, а головне внести творчий елемент в українську вишивку. Для практичних занять учні на курсах одержують один маленький мотив із взору вишивки, який вони самі поширюють і укладають залежно від того, до чого та вишивка

Докінчення: ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Ягоди: афину (blueberries), ожини (blackberries) обчистити, залити водою, але не держати в воді. 3/4 горнятка цукру на кварту ягід, а 1 горнятка цукру на 1 кварту перетертих (puree) можна вживати 40% сироп, стільки, щоб покрив ягоди. Без цукру: розложити ягоди на лист до печення, покритий восковим папером і заморозити, тоді вийняти з морозильника, дати до коробки і знову заморозити.

Малини: цілі морозити в 40-50% сиропі. Перетерті (puree) 3/4 горнятка цукру на кварту перетертих малин. До перетертих не вживати сиропу. Не можна морозити без цукру.

Полуниці: (strawberries) Сполоскати, обчистити, як великі, можна порізати на чвертки. 3/4 горнятка цукру на кварту або 40-50% сироп. Перетерті — 2/3 горнятка цукру на кварту. До перетертих не вживати сиропу і не морозити без цукру.

Таня Рейнарович (по середині) із своїми учнями під час вистави їхніх праць.

Tanya Reynarovich (center) with pupils during exhibition of their work.

буде примінена. Курси ці притягають не тільки українок, але і американок, або українок другого чи третього родженого в Америці покоління, які по-українськи не говорять і тому курс ведеться двомовно.

Одною з учениць цих курсів є Сандра Мацевіч Семків, українка по батькові. Бабуня її приїхала до Америки з початком цього століття. Сандра, яка від дитинства виявляла зацікавлення українським фолкльором, особливо танцями, завжди жалувала, що бабуся не навчила її вишивати. Коли в "Чікаго Трібюн" прочитала, що на виставці "Церемоніяльні тканини в чікагівських церквах і синагогах" в "Чікагівському Культурному Центрі" бере участь українка, і що вишивки її фелонів, обрусів і т.п. звернули на себе спеціальну увагу репортерів, пішла на показову лекцію Т. Рейнарович (це вона була та українка) і рішила, що це для неї вийнятка нагода вивчити українське вишивання. Сандра знайшла учителя... В результаті цього знайомства і співпраці, минулого року Іллінойська Мистецька Рада признала першу нагороду в ділянці мистець-учень Т. Рейнарович та С. Семків. Грошева нагорода була призначена на досліди вишивки східних земель України.

Т. Рейнарович займалася чи допомагала у влаштуванні багатьох виставок. З них одною з найцікавіших це були українські обрядові весільні убори голови. Остання виставка праць її учнів відбулася 15-го березня ц.р. в Авдиторії свв. Володимира і Ольги. Наступний рік для Тані Рейнарович заповідається дуже зайнятий. Громадський Комітет для відзначення 1000-ліття Хрищення України в Чікаго вибрав її з цієї нагоди куратором головної виставки, яка відбудеться в міських або стейтових приміщеннях в центрі міста під назвою "Тисяча років українських традицій".

Д. М.

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА НОВА АНГЛІЯ

Хроніка за 1986 рік

Округа об'єднує 7 Відділів із 183 членками.
Голова Округи — Валентина Чудовська

ВІДДІЛ	МІСЦЕВІСТЬ	ГОЛОВА	ЧИСЛО ЧЛЕНОК
15-ий	Стемфорд, Конн.	Теодозія Савицька	14
66-ий	Нью-Гейвен, Конн.	Евстахія Матвієнко	29
73-ий	Бріджпорт, Конн.	Ярослава Ковач	29
93-ий	Гартфорд, Конн.	Мирослава Солук	45
106-ий	Гартфорд, Конн.	Валентина Чудовська	28
108-ий	Нью-Гейвен, Конн.	Ірена Лімбергер	18
121-ий	Нью-Брітейн, Конн.	Галина Шулевська	20

ПРАЦЯ ОКРУГИ ПО ВІДДІЛАХ:

ОРГАНІЗАЦІЙНА РЕФЕРЕНТУРА

У звіттовому році приєднано 5 нових членок, вибуло 4.

ВИХОВНА РЕФЕРЕНТУРА

В Окрузі є одна світличка при 108-му Відділі. 106-ий Відділ допомагає провадити світличку при Школі Українознавства.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ РЕФЕРЕНТУРА

На сходинах:

93-ий Відділ: в лютому "День Жінки" — реферат про Віру Бабенко, в травні про Олену Лотоцьку (опрацювала К. Гадзевич), в жовтні фільм Я. Кукіль з її подорожі по скандинавських країнах. В грудні доповідь д-р Яцуха "остіопорозис".

106-ий Відділ: в червні доповідь про Катерину Білокур.

108-ий Відділ: в березні доповідь про Аллу Горську.

Для громади:

93-ий Відділ: в січні "Ялинка політичним в'язням".

ІМПРЕЗОВА РЕФЕРЕНТУРА

66-ий Відділ: "Музейний обід" і "Просфора" для придбання фондів на виховання священиків у Бразилії, Аргентині і США.

73-ий Відділ: "День музею".

93-ий Відділ: дві автобусові прогулянки: до Нью-Йорку і на фестиваль до Нью-Джерсі.

106-ий Відділ: показ моди (вересень), в листопаді прощальний вечір для Г. Воскобійник з нагоди її виїзду на Фльоріду.

106-ий і 121-ий Відділи: відбули в літніх місяцях пікніки для членів і їхніх родин.

108-ий Відділ: зорганізував "Дівич вечір" для Марійки Собко з нагоди її заміжжя.

121-ий Відділ: в грудні святочні сходини — вечеря в ресторані і обмін дарунками.

МУЗЕЙНО-МИСТЕЦЬКА РЕФЕРЕНТУРА

66-ий Відділ: вислано 1000.00 дол. на Музей. Дві членки стали меценатами, М. Зубрицька (зложила 1000.00 дол.) і Л. Фіцалович (зложила 2,500.00 дол.).

73-ий Відділ: перевів показ писання писанок в школі і міській бібліотеці міста Стретфорду. Передано до музейної крамнички медведики в гуцульських строях.

93-ий Відділ: вплатив до каси Музею 912.50 дол. за членські вкладки і музейні збірки. В березні влаштував Виставку Народного Мистецтва і писанок в Етна Інст. в Міддлтаун. Відділи 93-ий і 106-ий провели в жовтні "Вишивані Вечерниці", в грудні з нагоди Різдвяного базару спонзорували двох мистців, Віталія Литвина і Юрія Гивеля. В січні коляда на Музей, зібрано 900.00 дол., 108-ий Відділ спозорував у грудні мистецьку виставку Христини Головач-Де Барі.

121-ий Відділ: мав продаж печива на Музей, Вишивані Вечерниці і показ писання писанок у місцевій школі.

РЕФЕРЕНТУРА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

66-ий Відділ: вислав 45 пачок із одягом до Бразилії.

73-ий Відділ: розпродано льотерійні квитки, відвідували хворих.

93-ий Відділ: має стипендистку в Аргентині, бабусю; шість членок Відділу оплачує 6 стипендій; з-поза членства за старанням Відділу є 7 стипендій. На Стипендійний Фонд вислано 550.00 дол. Вислано 14 пачок з одягом до Бразилії і 6 пачок до Польщі. Дві пачки (по 50 фунт.) порошоканого молока до Польщі. Датки на Суспільну Опіку були 622.05 дол. Відвідувано хворих по шпиталях і "Домах для старших".

106-ий Відділ: вислав дві пачки (по 50 фунт.) порошоканого молока до Польщі і відвідувано хворих.

108-ий Відділ: оплачує стипендистку в Бразилії. В березні вислано 9 пачок з одягом до Польщі і відвідувано хворих.

121-ий Відділ: удержує стипендистку в Бразилії.

РЕФЕРЕНТУРА ЗВ'ЯЗКІВ

Внутрішні

93-й і 106-й Відділи: влаштували спільно два базари — різдвяний і великодній, "Вишивані Вечерниці" і "Коляду на Музей". 3 членки 93-го Відділу і 3 членки 106-го Відділу є в Окружній Управі. В квітні 7 членок взяли участь у 30-ти-літті 66-го Відділу в Нью-Гейвені, 7 членок взяли участь у Загальних зборах Округи Нова Англія в Нью-Гейвені.

108-ий Відділ: взяв численну участь у 30-ти літті 66-го Відділу, вгощав учасників ширших сходин голів Округи НА і підготував Річні збори Округи НА.

121-ий Відділ: був заступлений на 30-ти літті 66-го Відділу в Нью-Гейвені, на імпрезі Музею 66-го Відділу в Нью-Гейвені і на Загальних зборах Округи НА.

Зовнішні

73-й Відділ: референтка Гомік Анна нав'язувала контакт з Міжнародним Інститутом у справі фестивалю та була на їхньому річному засіданні.

93-й, 106-ий, і 108-ий Відділи: писали листи до законодавців і УН в справі Медведя і чорнобильської трагедії. 106-ий, 108-ий і 121-ий Відділи писали подяки до Вілліям Баклі за висвітлення фільму "Жнива розпачу".

93-й Відділ: референтка доглянула, щоби міська бібліотека набула книжку "Жнива смутку" Конквеста.

93-й і 106-ий Відділи: брали активну участь у Громадському комітеті для відзначення 350-ти-ліття міста Гартфорду, а членки 106-го Відділу брали участь у параді міста. Дві членки 106-го Відділу взяли участь у другій конференції "Українська жінка в двох світах", а також дві членки 108-го Відділу.

121-ий Відділ: гостив представників уряду і гостей під час відкриття шляху ім. Тараса Шевченка в Нью-Брітейні.

ПРЕСОВА РЕФЕРЕНТУРА

73-й Відділ: 25 членок передплачують "Наше Життя", 4 не передплачують, 93-й, 106-ий і 121-ий Відділи передплатили "Наше Життя" на 1987 рік стопроцентово. 73-й, 93-й і 106-ий Відділи писали про свою діяльність в "Нашому Житті", "Свободі" або в місцевих англомовних часописах.

ГОСПОДАРСЬКА РЕФЕРЕНТУРА

Загальною, всі господарські референтки виявили багато ініціативи і праці в приготуванні прийняття, обідів, річниць, ширших сходин з перекусками, кавою і солодким. Організували передсвяткові продажі печива і тим збагачували каси відділів.

Мирослава Солук

ФОНД МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Подяка і признання 47-му Відділові США в Рочестері, Н.Й. за переведену збірку на "Фонд Медичної Допомоги дітям" в Бразилії. Ініціатором і координатором збірки був мгр. Роман Чорнобиль, який не жалів часу, ні труду, щоб спонукати громадянство до жертвенности, за що ми йому дуже вдячні. З переведеної збірки голова 47-го Відділу США Ірена Руснак переслала список жертводавців і чек на суму 5,807.02 дол., призначену на "Медичний Фонд".

Пожертви зложили:

по **500.00 дол.** — Андрій Чорнобиль, Роман Чорнобиль;

по **200.00 дол.** — Товариство "Самопоміч", 47-ий Відділ США;

130.00 дол. — мгр Роман і Люба Домчевські;

125.00 дол. — Євгенія Чернописька в пам'ять мужа бл.п. Теодора;

112.00 дол. — інж. Ярослав і Марія Матковські;

по **100.00 дол.** — Богданна Левицька і родина, інж. Володимир і Мирослава Приймаки, мгр Анастасія Смеречинська, Ірена Тицька-Вулф, "Українська кредитова спілка", "Український 'Вест-Сайд' Клуб", "Український горожанський центр", родина Федиків, організація "Фундація волі", Юрій Чорнобиль, д-р Борис і Марта Шмігелі;

75.00 дол. — Христина Ковч;

66.00 дол. — Ростислав Шутер;

по **50.00 дол.** — Мирон і Уляна Бабюки, Юрій і Евдокія Боберські, Френк і Стефа Вовковичі, Володимир Гавриляк, Віктор Галуцький, проф. Таля Гуран, інж. Володимир і

Люба Делькевичі, Толя і Слава Коба, Юрій і Нона Кравси, Роман Куціль, Ярема і Леся Павловичі, проф. Володимир Пилишенко, мгр Мирон і Ірена Руснаки, "Український золотий хрест", Нестор і Ольга Червінські, Богдан Чорнобиль, Христина Чорнобиль;

по **30.00 дол.** — Орест і Ірена Гафтковичі, Остап і Ліда Захаркови, Олег і Роксоляна Крамарчуки, Орест і Стефа Павловичі;

по **25.00 дол.** — "Братство 1-шої Української Дивізії", "Запорожська Січ" УНС, Володимир і Ярослава Зелези, Іван і Марія Крамарчуки, Марта Крамарчук, мгр Мирослав і Іванка Мартинці, Михайло і Ольга Малинівські, Стефан Матковський, Іван і Наталка Олексини, Стефан Ольшанівський, "Організація державного відродження України", Анна Федоришин, Катерина Федоришин, Любомир і Люба Шмігелі, Ростислав і Таня Шутери, Андрій Яріш;

по **20.00 дол.** — Людвик Бах, Любомир Білик, Михайло Білозір, Іванна Блага, Степан і Ольга Ганушевські, Володимир Гладун, Тамара Гривнак, Петро Дзюба, Микола і Анна Єйни, Кирило і Стефанія Костики, Марія Костів, Пелагія Кулик у пам'ять мужа бл.п. Михайла, Ярослава Кушнір, Василь і Анна Ліщинські, Карло Манківський, д-р Зенон і Ірена Михайлюки, Василь Попович, Василь Семанюк, інж. Петро і Ірена Твердохліби, інж. Мирослав і Галя Тицькі. Менші пожертви в сумі 937.00 дол.

Щира подяка,

Лідія Черник,
референтка суспільної опіки США

КОЛЯДА 1987 Р. В ЙОНКЕРСІ

Чи справді цілий рік вже минув із часу, коли ми востаннє колядували? Здавалось б, що це вчора було, торішня наша коляда на фонд Українського Музею в Нью-Йорку; а тут вже знову Різдво та зірка вечірня немов приманює союзнянок з колядою йти. От, приготують вже листи, перевіряють адреси, плянують маршрути, щоб якнайбільше число домів засягнути найкоротшою дорогою. А довелось не один раз у негоду, а то й у дощ колядувати, бо чомусь безморозний та безсніжний був цей січень 1987-го р.

Але ентузіазму союзнянкам не бракло, а йонкерські громадяни з широко відкритими дверми та зі щедрими датками вітали коляду на цю важливу для всіх ціль. І з радістю можемо сказати, що завдяки такому зрозумінню справи нашим громадянством, коляда увінчалася незвичайним успіхом, бо принесла понад дві тисячі доларів доходу, який повністю передано Управі Музею. В цей спосіб 119-ий Відділ СУА, Йонкерс, після трикратного меценатства, в тому році став фундатором Українського Музею в Нью-Йорку.

На маргінесі цієї згадки хочемо повернутися до так часто дискусійної та етимологічно досліджуваної квестії походження слова "коляда". Знаємо, що по-польськи ви-

*119-ий Відділ СУА. Коляда 1986 р.
119th Branch caroling in 1986.*

мовляється воно "коленда", а нещодавно стрінулися ми з грецьким словом "калянта". І мимоволі насувається на думку висновок, що властиво не так важко порозумітися народам, що віддалені від себе навіть великими просторами. Коби тільки більше на цьому світі людей доброї волі...

18-ий та 70-ий Відділи СУА, Нью-Джерсі

Десять літ існування Українського Музею і потреба його розбудови — примусили багато відділів СУА призадуматися, як допомогти тій важливій громадській установі. Два відділи СУА: 18-ий і 70-ий, що діють в містах Пассейк, Кліфтон і околиця, запланували імпрези з ціллю придбання фінансів на Будівельний Фонд Українського Музею.

18-ий Відділ, що об'єднує молодше членство, влаштував 26-го жовтня 1986 р. імпрезу розвагового характеру. Програма мистецької трупі "Булава" з Торонто складалася з виступів чотирьох чоловіків співаків і танцюристів та трьох музикантів. Виступ той відзначається динамічним стилем, козацькою вервою, гумором, легкістю та мелодійністю української пісні.

Треба було розглянутися по залі, щоб упевнитися, що задум 18-го Відділу вдавсь. Заля на близько одну тисячу місць була виповнена гостями, старшими, молодшими, дітьми, українцями і не-українцями.

А друга думка, що зродилася у спостерігача, це признання 18-му Відділові, голові Марії Кукурузі і координаторці програми Оксані Кордубі. Треба було колосальної реклами, контакту зі сусідніми відділами СУА, церквами, громадами. На оголошення в англомовній пресі треба було відповідати численними телефонами, відсилати замовлені квитки.

Пресова референтка 18-го Відділу Марія Мочула-Джейкенс у гарно оформленій програмі вмістила довідку про Український Музей. Мистецьке офор-

млення членки 18-го Відділу Дарки Фарміги.

Успіх імпрези, що сполучила талант артистів із завзяттям членок 18-го Відділу — у висліді приніс суму 2,500.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею.

Імпреза 70-го Відділу мала відмінний характер. Ініціатива голови Марії Бакалець та провду і співпраця кожної членки Відділу дали гарний вислід. 70-ий Відділ влаштував льотерію. Управа виписала льотерійні бльочки, зложила їх у книжечку по 10 штук, розділила кожній членці.

Членки протягом кількох місяців продавали квитки приятелям, знайомим, людям доброї волі. Багато членок добирали ще додаткові льотерійні книжечки.

На виграші зложилися дарунки членок, як вишиваний рушник, ведмедик в гуцельському вбранні, трипільська ваза, картина маестра Б. Божемського.

25-го жовтня 1986 р. відбулося льосування. З льотерії прибуло на Будівельний Фонд Українського Музею 802.00 дол. Марія Стефанів, музейна референтка 70-го Відділу зібрала 315.00 дол.. Загальна сума на Будівельний Фонд Українського Музею вносить 1115.00 дол. Крім того Марія Стефанів придбала 13 членів для Українського Музею. Окремі пожертви 40.00 дол. зібрані також нею призначені на Український Музей.

Щастя Вам Боже в здійсненні плянів Українському Музеєві!

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

Відкритий п'ять днів на тиждень
/крім понеділка і вівторка/
від год. 1 — 5 по пол.

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

- 4500.00 дол.** — Український народний дім в Елизабеті, Н.Дж.;
- по 1000.00 дол.** — д-р Володимир і Дарія Гойдиші, Українська православна кредитівка в Нью-Йорку, Н.Й., Кредитівка "Самопоміч" в Ньюарку, Н.Дж., Нешенал Вестмінстер Бенк (в доповненні пожертви Олега і Христини Декайлів).
- по 500.00 дол.** — Сквіб Корпорація (в доповненні пожертви Марґарети Кієц), 93-й Відділ СУА, 106-ий Відділ СУА;
- по 250.00 дол.** — д-р Андрій і Рута Ріпецькі, о. Роман Мірчук;
- 100.00 дол.** — Ігор і Варвара Цегельські;
- по 50.00 дол.** — д-р Володимир і Джойс Базюки, Кирило і Ірина Григоровичі, Фріпорт МкМорен (в доповненні пожертви Мири Мандзюк);
- 40.00 дол.** — 21-ий Відділ СУА;
- по 25.00 дол.** — Клементина Шевчук, Аніта Ройк, Володимир Семенина;
- по 15.00 дол.** — Володимир Дзівак, Софія Барусевич;
- 12.50 дол.** — Леся Бойд;
- по 10.00 дол.** — Іван Дурбак, Мирослав і Христина Лисобеї, Микола Барицький;

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

- 2110.00 дол.** — 119-ий Відділ СУА (прихід з "коляди");
- по 1000.00 дол.** — Юрій Шевельов, Ярослав і Ірина Моцюки;
- 500.00 дол.** — Рома Карпюк (призначено в тестаменті);
- по 200.00 дол.** — Кредитівка "Самопоміч" в Клівленді, 71-ий Відділ СУА;
- по 150.00 дол.** — д-р Богдан і Марта Цимбалісті, 48-ий Відділ СУА;
- по 100.00 дол.** — Борис і Ольга Караші, Ірина Крамарчук, д-р Іван і Анна Новосівські, Андрій і Таїса Нагірна-Раки, Українська федеральна кредитівка в Рочестері;
- 86.00 дол.** — 10-ий Відділ СУА;
- 78.00 дол.** — 43-й Відділ СУА;
- 75.00 дол.** — 19-ий Відділ СУА;
- 70.00 дол.** — Богдан Бойчук;
- по 50.00 дол.** — Петро і Марія Крамаренки, Юрій Кисілевський, Петро і Лідія Балеї, Александер і Люба Лабуньки, Мирослава Зубаль;
- по 25.00 дол.** — Катерина і Юрій Кедровські, Петро Карабін, Іван Яцишин, Богданна Біловчук, Дж. і Г. Оберишини, Н. Возняк, Анна Ярема, Дарія Витвицька, Мючуал оф Америка (в доповненні пожертви Дж. Павлов);
- по 20.00 дол.** — Зенон Михалевський, Іван Дацьків;
- 15.00 дол.** — Олексій і Люба Шевченки;
- по 10.00 дол.** — Михайло і Роза Проц-Проценки, Леся, Геня і Таня Клачани, Михайло Бохно, Українська кредитівка в Міннеаполісі, Мн.

СПЕЦІАЛЬНА ПОЖЕРТВА

Вп. пані **Голові, Суспільній Опіці, п. Антонів, та всім членам 33-го Відділу**, в імені моєї мами Марії Янів, складаю щире подяку за "Святочні Побажання", різдвяний дарунок та відвідини. З тієї нагоди складаю пожертву на Музей 25.00 дол.

д-р Мира Сагайдак

ПОПРАВКА

В листопадовому числі появилася неповна згадка про пожертву на Музей.

Повинно бути:

В пам'ять **Василя Воляника**, дорогого й незабутнього Тата, в 25-ту річницю смерті, складаю 25.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку.

донька Ольга Демянчук

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Як нев'янучий вінок у пам'ять мого дорогого чоловіка **с.п. проф. Самуїла Мухина** складаю суму 500.00 дол. на Фонд Будови Українського Музею в Нью-Йорку.

Марія Мухин

В світлу пам'ять доньки **бл.п. Юліани Ратич** складаємо 2000.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею.

д-р Олег і д-р Іванна Ратичі

В пам'ять бл.п. **Володимира Слабичького** на Український Музей зложили: **500.00 дол.** — родина Слабичьких; **по 50.00 дол.** — Теодор і Параскевія Васюти, Розалія Палюх з родиною, Марія і Василь Бахурі; **40.00 дол.** — родина Яремків

В пам'ять доні, мисткині **Тетяни Баюк**, бувша членка 29-го Відділу СУА **Ірена Тамарська** зложила 200.00 дол. на цілі 29-го Відділу. Цю суму Відділ передає на Український Музей.

Замість квітів на могилу **бл.п. Михайла Кулика**, мужа Пелагії Кулик, членки 47-го Відділу СУА в Рочестері зложили на Український Музей: **25.00 дол.** — Пелагія Кулик, **20.00 дол.** — Микола і Анна Єйни; **по 10.00 дол.** — Татіяна Мотика, Іванна Мартинець, Ірина Руснак, Анастасія Смеречинська, Анна Капітан, Надія Бабюк, Ольга Жовнірович, Віра Мотика, Тамара Гривнак, Анна Чорнобіль, Марія Крижанівська (не є членкою Відділу); **по 5.00 дол.** — Ірина Гафткович, Ірина Семанюк, Ірина Шмігель, Ірина Михайлюк, Марія Крамарчук, Олена Довгалюк, Михайлина Пилипець; **3.00 дол.** — Наталія Гуран; **2.00 дол.** — Анна Сохоцька. **Разом 195.00 дол.**

В пам'ять бл.п. **Ольги Качмарської** зложила на Український Музей 15.00 дол. **Любов Дражевська**

Замість квітів у пам'ять **бл.п. Марії Твердовської** складаємо 30.00 дол. на Український Музей, **Осип і Марія Бадинські.**

Замість квітів на свіжу могилу в Україні моєї дорогої і незабутньої сестрички учительки **Марії Вергун** з Модрицьких дружини бл.п. д-ра Василя Вергуна, складаю 30.00 дол. на потреби Українського Музею, **Магдалина Квас.**

У світлу пам'ять бл.п. **Ольги Качмарської** складаю 25.00 дол. на Український Музей, **Ірина Іванчишин.**

В пам'ять бл.п. **Евгена Лукомського** зложили на Український Музей в Нью-Йорку 25.00 дол., родини **Рабб і Голдберг** (Стан і Шап Ко.)

В пам'ять бл.п. **Романа Цегельського** складаємо 25.00 дол. на потреби Українського Музею в Нью-Йорку, **Лев і Ленора Левіни**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Романа Цегельського** складаємо на Український Музей 25.00 дол., а родині складаємо глибокі співчуття, **Дося і Генек Федаки**.

В пам'ять бл.п. **Романа Цегельського** складаю 25.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Роза Богачевська**.

В пам'ять бл.п. **Олени Боднарук** складаємо 25.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Дарія і Теодосій Самотулки**.

Замість квітів на свіжу могилу сл.п. **Александри Мачалаби** зложили на Український Музей 25.00 дол. **Петро і Дарія Басалики**, та долучили від компанії Согайо "Мечінг Фонд" на суму 25.00 дол.

Замість квітів у пам'ять бл.п. **Володимира Пастушенка** складаю 100.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Мирослав Пастушенко**.

Вшановуючи світлу пам'ять **Олеси Раковської, Зірки Котляр, Юрія Венгриновича, Володимира Королика та Лева Рейнарівича** складаю 100.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку, **Лідія Крушельницька**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Дарка Юрія Стефанишина** складаємо на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку 100.00 дол., **Інж. Євген і Осипа Яворські**.

В пам'ять моєї найдорожчої дружини **Данути з Табенських Городиської**, яка відійшла у вічність 30-го червня 1986 р. в Чикаго складаю 100.00 дол. на Український Музей, **Інж. Орест Городиський**.

Enclosed please find cheque in the amount of \$100.00 representing a contribution to Ukrainian Museum in memory of our beloved neighbor **Olga Kaczmarek**. Very truly, **Inga, Gunter and Nicole Doerrzapf**

В пам'ять нашої покійної тітки **Олени Боднарук** складаємо 100.00 дол. на Український Музей, **Ігор і Марта Восвідки**.

Замість квітів на могилу бл.п. **Івана Городиського** зложили на Український Музей по 40.00 дол. — **Галина Мартинюк, Юлія Білецька**;

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Романа Йосафата Цегельського** складаємо 25.00 дол. на Український Музей, а родині висловлюємо наше щире співчуття, **Олег і Іванна Ратичі**.

Замість квітів на далеку могилу св.п. **Олени з Вальницьких Боднарук** складаємо 25.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Ярослава і Ярослав Панчуки**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **мґр. Євгена Цегельського** складаємо 25.00 дол. на Український Музей, а дружині Стефі і родині висловлюємо щирі співчуття, **Ірена і Володимир Копачі**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Франка Сілецького**, який помер 8-го січня 1987 року в Норт Порт, Флоріда зложила на Український Музей 25.00 дол., **Галина Мартинюк**.

В пам'ять мого шкільного товариша бл.п. **Юліана Охримовича** складаю 25.00 дол. на потреби Українського Музею в Нью-Йорку, **Володимир Кух**.

Замість квітів на свіжу могилу кузена **Романа Цегельського** складають на Український Музей по 20.00 дол. — **Ярослава Лісовець і Олена Гентіш**.

Замість квітів на могилу св.п. **Олени з Вальницьких Боднарук** на Український Музей зложили 30.00 дол. — інж. **Микола і Лідія Голяни**, 20.00 дол. — **Софія Волчук**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Дмитра Барана** складаю 20.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Люба Ярема**

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Ольги Качмарської** складаю 15.00 дол. на Український Музей, **Марія Карпевич**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Олени з Вальницьких Боднарук** складаємо на потреби Українського Музею в Нью-Йорку: 50.00 дол. — **Юрій і Валентина Кузьмичі**, 25.00 дол. — **Тетяна Дзівак**.

Замість квітів на свіжу могилу мого стрийка бл.п. **Іллі Шкільника (+1/10/87)** складаємо на Український Музей: 65.00 дол. — **д-р Володимир Шкільник**; 25.00 дол. — **д-р Александра Шкільник**; 20.00 дол. — **Галина Мартинюк**.

Замість квітів у пам'ять сл.п. **Казимири Логуш** з Гартфорду, Конн. складаємо 60.00 дол. на Український Музей, **Оксана і Юрій Мельниковичі**.

В пам'ять бл.п. **Михайла Мицака**, батька нашого зятя Юрія, складаємо 50.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку. **Теодозія і Зіновій Савицькі**.

Замість квітів на свіжу могилу св.п. **Ольги Качмарської** складаю 50.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Андрій Рудик**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Ольги Масник** складаємо 50.00 дол. на Український Музей. Родині покійної висловлюємо глибоке співчуття, **Володимир Нагорняк, Юрій і Мирослава Граби**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **Ольги Качмарської** складаємо 40.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку. Шановній родині висловлюємо наші глибокі співчуття, **Стефанія Ушак, Ірена Крамарчук, Олена Форостина, Надія Попель**.

В пам'ять бл.п. **пана Анатолія Панкевича** складаю 30.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Христина Бейгер**.

Замість квітів на свіжу могилу моєї дорогої сестри **Романи Карпюк** складаю через 11-ий Відділ СУА в Трентоні 20.00 дол. на Український Музей, **Катя Ковшевич**.

У світлу пам'ять бл.п. **Роми Карпюк** складаю через 11-ий Відділ СУА в Трентоні 15.00 дол. на Український Музей, **Дарія Н. Кузик**.

Замість квітів на могилу св.п. нашої Товаришки з Львівського університету **мґр. Ольги Пристай-Качмарської** складаємо 15.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку, **Марія і Володимир Барагури**.

Замість квітів на могилу покійного св.п. **Романа Й. Цегельського** складаю 50.00 дол. на Український Музей, **Микола Ничай**.

Вшановуючи пам'ять бл.п. **Ольги Качмарської**, сестри голови 82-го Відділу СУА в Нью-Йорку, складаємо 10.00 дол. на Український Музей в Нью-Йорку. Шановній родині покійної висловлюємо глибокі співчуття, **82-ий Відділ СУА в Нью-Йорку**.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В "Нашому Житті" за лютий, на 21 стор. поміщено нотатку з помилкою:

В пам'ять мого брата і братанка жертвую 100.00 дол. на "Фонд Медичної Допомоги для дітей і молоді" в Бразилії. **Неоніля Кліш**.

повинно бути:

В пам'ять мого брата і братанка жертвую **1000.00 дол.** на Фонд Медичної Допомоги для дітей і молоді в Бразилії. **Неоніля Кліш**.

Просимо вибачити цього друкарського "чортика".

Редакція

ЗАХОЧУЄМО СТАТИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ!

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Екзекутива Округної Управи СУА в Дітроїті висловлює щирі співчуття доволітній членці Округної Управи та її Родині, Соні Гейзен по втраті батька і дідуся — **Василя Касянчука**, а замість квітів на його могилу складає даток в сумі 40.00 дол. на "Наше Життя".

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Юрія Левака**, мужа членки 45-го Відділу СУА у Ворен Округу Дітроїт висилаємо 30.00 дол. на Пресовий Фонд Нашого Життя, **45-ий Відділ**.

Замість квітів на могилу **бл.п. Ярослава Колянківського** (Канада) брата нашої членки Марії Герус-Мартюк, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Шановній Родині висловлюємо щирі слова співчуття. **Управа І членки 82-го Відділу СУА в Нью-Йорку**.

Замість квітів на могилу моєї сестри **Наді Рибак**, яка померла 18-го листопада 1986 року в селі Денисів в Україні складаю 100.00 доларів на незаможних людей в Бразилії. **Ольга Павлів з мужем Миколою**

В пам'ять нашої улюбленої Доні **бл.п. Оксани Богдани Павлів** складаємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Ольга І Микола Павлови**

Замість квітів в першу річницю смерті нашої Мами **бл.п. Стефані з Гайдукевичів Миськів** та 16-ї річниці смерті моєї Мами **бл.п. Ірини з Михайлович Дурбак**, складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Юрій І Маруся Дурбак-Миськів**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Петра Візняка** тата моєї товаришки Олі Ящишин складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Марія І Мирон Гатала**.

В пам'ять св.п. Марії Марковської, мами моєї подруги Лялі Патерин нашої Союзянки з Дітроїту складаю 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Люба Коломиєць**

В пам'ять дорогого чоловіка покійного **Михайла** пересилаю на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 10.00 дол. через 47-ий Відділ СУА, Рочестер, Н.Й. **Пелагія Кулик**

У світлу пам'ять мого мужа **бл.п. Стефана Прядки** пересилаю переплату на журнал "Наше Життя" для "Бабусі". **Евфрозина Прядка**

3 НАГОДИ

Вітаємо паню **Олю Муссаковську** з 50-літнім ювілеєм громадської діяльності, бажаємо доброго здоров'я і сили в дальшій праці. З цієї нагоди пересилаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **Мирослава І Денис Стахови**.

З нагоди 35-ліття існування 47-го Відділу ім. Лесі Українки в Рочестері, місцевий 120-ий Відділ пересилає 35.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В "Нашому Житті" за січень на ст. 34 подано неповний текст нотатки в рубриці "Замість квітів". Подаємо текст без пропусків:

В пам'ять **проф. Олени Гадзінської** складаю через 47-ий Відділ СУА, 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", 50.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью-Йорку і 50.00 дол. на суспільну опіку 47-го Відділу СУА в Рочестері, **Ірина Руснак, Рочестер, Н.Й.**

РІЧНІ ЗБОРИ

17-Й ВІДДІЛ СУА, МАЯМІ, ФЛА.

Загальні збори 17-го Відділу відбулися 14-го січня 1987 р. **До управи вибрано:** Ірина Ракуш — голова, Марія Венгльовська — заступниця, Соня Микитка — секретарка, Соня Серна — фінансова секретарка.

Референтки: Люба Маринюк — культурно-освітня, Марія Дейчаківська — суспільної опіки, Віра Гарасим — господарська, Люся Візняк — організаційна, Теодозія Дурбак — пресова. **Контрольна Комісія:** Анна Бойцун, Ярослава Терлецька, Марія Єгер.

Теодозія Дурбак, секретарка загальних зборів

43-Й ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

Річні загальні збори 43-го Відділу відбулися 17-го січня, 1987 р. Округу репрезентувала її голова Марія Кондрат.

Склад нової управи: Анна Максимович — голова, Анастасія Жилава — заступниця голови, Анна Суха — секретарка, Марія Куземська — скарбничка. **Референтки:** Стефанія Григорчук — організаційна, Лукія Гриців — культурно-освітня, Людмила Чайківська — імпрезова, Ірина Райнер — пресова, Марія Вірщук — музейна, Александра Яцкевич — мистецька, Надія Оранська й Оксана Гораєцька — суспільної опіки, Марія Данилів, Христина Дольницька й Наталія Пуйда — господарські. **Контрольна Комісія:** Олена Шиприкевич — голова, Оксана Гораєцька й Стефанія Григорчук — члени.

66-Й ВІДДІЛ СУА, НЬЮ ГЕЙВЕН

На загальних зборах 66-го Відділу СУА в Нью Гейвен, 8-го лютого 1987 р. вибрано **нову управу Відділу:** Голова: Ірена Гладка, заступниця голови: Александра Кизик, секретарка — Марія Висовська, скарбничка — Слава Яхницька, фінансова секретарка — Емілія Іванів. **Референтки:** суспільної опіки — Ольга Посполита, пресова — Лідія Фіцалович, господарські — Ольга Духновська, Катерина Румак. **Контрольна Комісія:** Євстахія Матвієнко, Віра Гусак, Інка Лодинська.

Євстахія Матвієнко

77-ий Відділ СУА, Чікаґо

Річні загальні збори 77-го Відділу СУА, ім. Алли Горської в Чікаґо, відбулися 18-го січня 1987 року. Округну Управу СУА репрезентувала її голова Марія Наваринська. До Президії Зборів увійшли: Оксана Тимс — голова, Неля Бриджман — секретарка, Тамара Петренко — фінансова секретарка. Управу очолила нововибрана голова — Оксана Тимс, заступниця голови — Текля Смаль, секретарка — Неля Бриджман, скарбничка — Віра Хамів. Референтки: організаційна — Ліда Полюхович, пресова — Неля Бриджман, культурно-освітня — Віра Черкавська, суспільної опіки — Катерина Баран, зовнішніх зв'язків — Валентина Скороход-Хома. Контрольна Комісія: голова — Валентина Скороход-Хома, члени — Валентина Косогор і Одарка Пошиваник.

Неля Бриджман, пресова референтка

2-ий ВІДДІЛ СУА, ЧЕСТЕР, ПА.

Річні загальні збори відбулися 22-го лютого 1987 р. Окружну Управу презентували Марія Кондрат — голова і Христя Фаріон. **До нової управи на 1987 рік увійшли:** голова — Марія Болонка, заступниця голови — Катерина Грицай, протоколярна секретарка — Софія Паховка, скарбничка — Катерина Попек, фінансова секретарка — Софія Єдинак, кореспонденційна секретарка — Марія Болонка. **Референти:** господарські — Стела Фідик, Мари Тавуляк, суспільної опіки — Ева Юзич, Мирослава Марусин. **Контрольна комісія:** Аніта Голкроф, Марія Пастерняк.

Марія Болонка, голова

22-ий ВІДДІЛ СУА, ЧІКАГО, ІЛЛ.

Річні збори відбулися 8-го лютого 1987 р. Зборами проводила Президія в складі: Міра Ганкевич — голова, Софія Дельта — секретарка, Анастасія Хариш — почесна голова. Від Окружної управи вітала збори Марія Наваринська. **До нової управи ввійшли:** Ольга Мартинюк — голова, Іванна Горчинська, Олена Харкевич — заступниці голови, Люба Шеремета — протоколярна секретарка, Анастасія Хариш — кореспонденційна секретарка, Надя Дзидзан — фінансова секретарка, Ольга Гаврилюк — скарбничка, Валентина Цурковська — скарбничка-помічник. **Референти:** Крупка Софія, Струтинська Евстахія, Басюк Ліна — культурно-освітні, Галя Янчишин, Анна Дячун, Ярослава Фаріон, Соломія Кавка, Дарія Менцінська — імпрезові, Анна Білинська — організаційна, Мирослава Шевчик — пресова, Люся Самбірська, Леонтина Боднарчук, Марія Юзефович — радіові, Іванна Городиська — бібліотечарка і музейна, Олена Харкевич — архіварка, Анізія Струц, Стефанія Форович, Софія Залуцька, Ярослава Іванишин, Марія Гірняк — суспільної опіки, Анна Кучма, Марія Васько, Софія Дельта — господарські. **Контрольна комісія:** Марія Семків, Юлія Назаревич, Міра Ганкевич.

Мирослава Шевчик, прес. референтка

24-ий ВІДДІЛ СУА, ЕЛІЗАБЕТ, Н.ДЖ.

Річні збори 24-го Відділу, Елізабет, Н.Дж., відбулися 22-го лютого 1987 року. З Окружної Управи була голова Ольга Тритяк. Збори провадила Ірена Левицька, секретарювала Ольга Заремба. **Склад управи на 1987 рік:** голова — Олена Мельничук, заступниця голови — Ольга Граб, секретарка і пресова референтка українською мовою — Ірена Левицька, скарбничка і пресова референтка англійською мовою — Анна Іванців; **Референти:** культурно-освітня — Ольга Заремба,

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.

Адреса: 108 SECOND Ave., New York, N. Y. 10003

суспільної опіки — Юлія Полянська, господарська — Мері Барляк; **Контрольна комісія:** голова — Марія Бокало, члени — Анна Зуйко і Люба Вальчик.

Ірена Левицька, пресова референтка

28-ий ВІДДІЛ СУА, ІРВІНГТОН, Н.ДЖ.

Загальні збори 28-го Відділу СУА, відбулися 1-го лютого 1987 р. Склад **нової управи** на 1987 рік є: голова — Надія Бігун; заступниці голови: Ольга Муссаковська, Зіновія Воробець, Володимира Нагорняк, Володимира Бакун; секретарка — Іванна Хамуляк, скарбничка — Олександра Падовська, поміч Володимира Нагорняк; **референти:** організаційна — Марія Гординська, культурно-освітня — Ірина Качмарська, суспільної опіки — Ольга Гнатик, члени комісії — Зіновія Воробець, Ольга Муссаковська, імпрезові: Таїсса Богданська, Ірина Дибко-Филипчук; зв'язків: Неоніля Беднарська; пресова: Марія Храплива; господарські: Юстина Луків, Параня Ляцко, Анна Мокринська; бібліотечарка: Наталія Загайкевич. **Контрольна комісія;** голова: Яро-

слава Олесницька; членки: Софія Андрушків, Омелія Цяпка; заступниці: Іванна Лисинецька, Юлія Демчук.

Марія Храплива, пресова референтка.

89-ий ВІДДІЛ СУА, КЕРГОНКСОН, Н.Й.

89-ий Відділ ім. Лесі Українки, Кергонксон відбув річні загальні збори 12-го грудня 1986 року. Зборами проводила президія: голова Євгенія Рубчак, секретарка Меланія Кокорудз. **Управу вибрано в такому складі:** Стефанія Барановська — голова, Анна Слободян — заступниця голови, Лідія Яців — секретарка, Агнес Хоманчук — скарбничка. **Референти:** Ярослава Аврамчук — організаційна, Євгенія Рубчак — культурно-освітня, Іванна Боб'як — виховна, Меланія Кокорудз — суспільної опіки, Зеновія Ковальська — імпрезова, Ольга Денисенко — пресова, Зеновія Гулей — мистецька й музейна, Дарія Баран, Марія Круг — господарські, Леся Орлян — зв'язків. **Контрольна комісія:** Ярослава Ціханська — голова, Ярослава Крижановська, Дарія Хухра — члени. Емілія Реннер телефонічно повідомляє про сходини.

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокі члени 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation 335 Clifton Ave., Clifton, N.J., 07011

©Copyright 1983 Ukrainian Women's League of America, Inc.

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y and
at additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

ISSN 0740-0225

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Київські взори зі збірки Українського Музею в Нью-Йорку. Початок XX ст. Вишивати нитками DMC чорними та червоними ч. 321. Рисувала Ольга Трачук.

Kiev designs from the collection of the Ukrainian Museum in New York. Beginning of the XX cent. Embroider with DMC, black and red #321. Art work by Olha Trachuk.